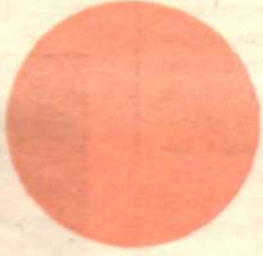

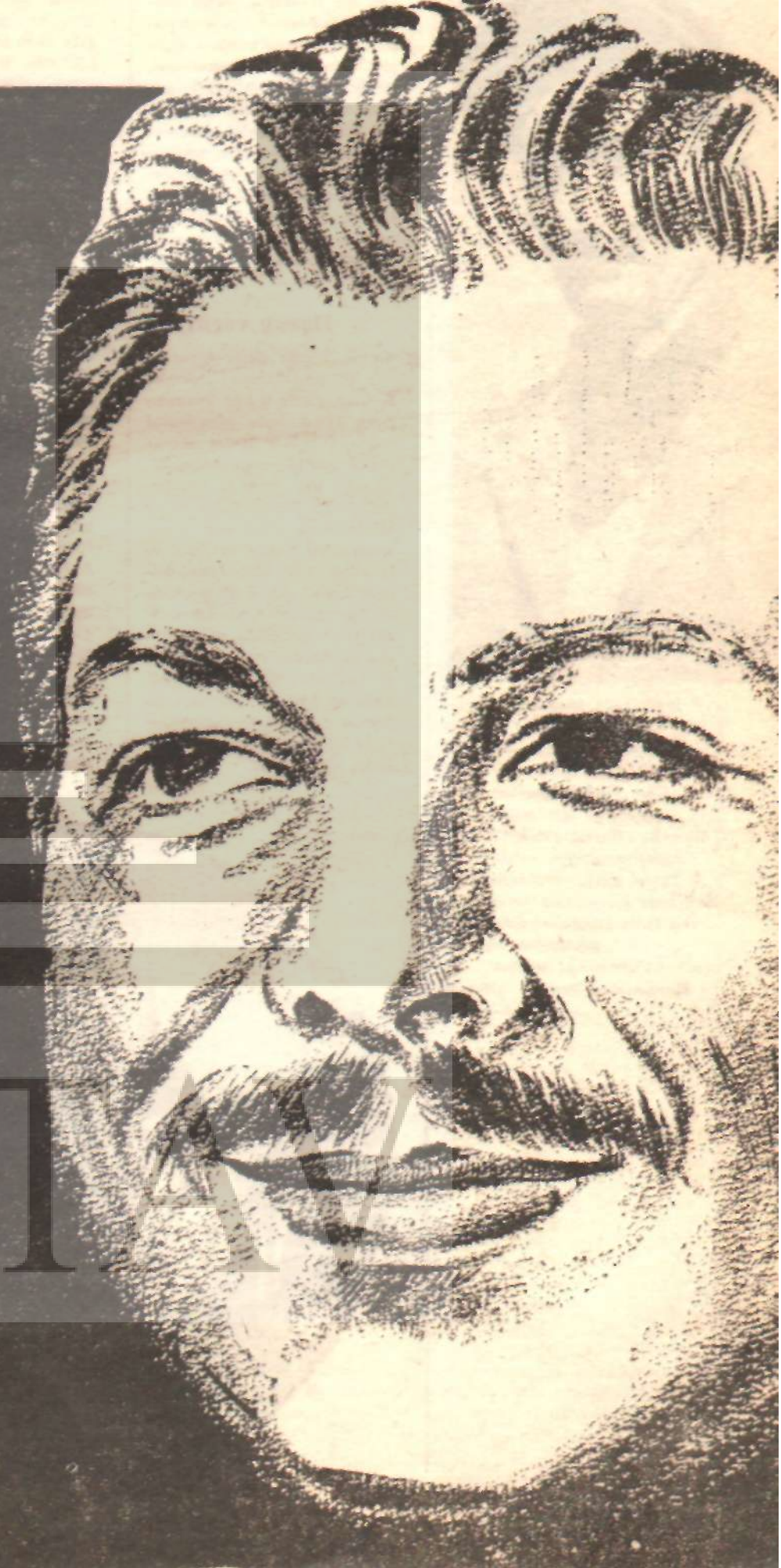
ANT

Haftalık Dergi • 18 Nisan 1967 • Sayı: 16 • 125 Kuruş

İlāhlar kurban istiyor

ÇETİN ALTAN

10 nisan

11 nisan

12 nisan

13 nisan

HAFTANIN NOTLARI

Terör geliyor

■ İktidarın Temel Hak ve Hürriyetleri Koruma Kanunu adındaki Terör Kanunu'nu 10 aya kadar Meclis'e getireceği Millet Meclisi Anayasa Komisyonu'nda açıklandı. Tedbirler Kanunu'nun yürürlükten kaldırılması ile ilgili teklif görüşülürken Adalet Bakanlığı Temsilcisi «Hükümet temel hak ve hürriyetlerin korunmasıyla ilgili bir kanun tasarısı hazırlamaktadır. Bu tasarının, şimdi kaldırılması istenen tedbirler kanunu ile ilişkisi vardır» diyerek Tedbirler Kanunu'nun, Terör Tasarısı Meclis'e gelince ele alınmasını, bunun için iki aylık mehil verilmesini istedi. Komisyon, teklifin görüşülmesini 45 gün sonraya erteledi. AP Genel İdare Kurulu da Terör Tasarısı'nın bir an önce çıkartılmasını kararlaştırdı ve hükümete direktif verdi.

Haraç veriliyor

■ Ereğli Demir Çelik Şirketi'nin özel ortaklarına ödenmekte olan yüzde 6 kâr avanslarının 3 yıl daha ödenmesini öngören tasarı Millet Meclisi'nde görüşülmeğe bağlandı. Tasarı kararlaştığı takdirde, Ereğli Demir Çelik zarar ettiği halde ortaklara devlet kesesinden haraç verilmiş olacaktır. TİP Milletvekili Sadun Aren, «bir özel teşebbüse kâr garantisi verilmesi özel teşebbüsçülüğe aykırıdır» dediği halde, özel teşebbüsçülüğü vurgunculuk şeklinde anlayan AP'liler «sermaye piyasası yaratılması» gerekçesiyle bu haraç'a evet diyeceklerini açıkladılar.

Kel başa..

■ İstanbul Boğazı'na köprü yapılması ve televizyon kurulması, nihayet Beş Yıllık Kalkınma Planı'na alındı. Türkiye gibi gelişmemiş bir ülkenin öncelikle üretimi artıracak ve milli geliri yükseltecek alanlara yatırım yapması ve sosyal hizmetleri geliştirilmesi gerekirken AP iktidarının geri kalmış bir ülke için tamamen lüks mahiyette olan asma köprü ve televizyon kurma kalkışması, fellahlar ülkesine piramitler dikmek gibi ilkel bir zihniyetin tezahürüdür. Hele özel sektörcü iktidarın planda yatırımların yüzde 52'sini kamu sektörüne yüklediği dikkate alınırsa yeni plan için söylenecek tek söz kalmaktadır: Kel başa şimşir tarak!

İthalatçı oyunu!

■ İstanbul Kahveciler ve Gazinocular Esnaf Dernekleri başkanları bir basın toplantısı yaparak yerli malı porselen eşyanın pahalı ve kalitesiz olduğunu açıkladılar ve yabancı malına kapıların açılmasını istediler. Gümrüklerde milyonlarca liralık porselen eşyanın beklediğini bilenler, bu basın toplantısının arkasında hangi ithalatçı oyununun bulunduğu derhal farkettiler. Nitekim, son olarak, Antalya'da kurulacak bir turistik tesis için 131 Bin Dolarlık gerçek dışı bir tahsis yapılmış bulunmaktadır. Hesap meydandadır: Bir avuç ithalatçının çıkarları uğruna yerli sanayii hancırlanmak! Kahveci ve gazioculardan da bu oyuna alet edilmek istenmektedir.

Koç'un adaleti!

■ Türkiye'nin en büyük kapitalisti Vehbi Koç, Ankara'da işadamlarıyla yaptığı bir toplantıda, Ford Vakfı ile anlaşarak yoksul öğrencileri okutmak üzere bir tesis kurduklarını açıkladı ve bütün ortaklarını bu tesise yardım da bulunmağa çağırdı. «Sosyal adaletin sağlanmasına yardımcı olmalıyız» diyen Koç, bu sosyal adaleti sağlama gayretinin ardındaki hesabı da şöyle açıkladı: «Tesise verilen teberrular masraf kaydedilebilecek be bu teberrular parayı verenlere yeni bir yük teşkil etmeyecektir.» Yani, işadamları yoksul öğrencilere yardım etmek suretiyle devlete daha az vergi vereceklerdir. Bunun da adına, işadamları «sosyal adalet» diyeceklerdir!

Tahtarevali!

■ Feyzioğlu'nun merakla beklediği CHP Kurultayı gündemi nihayet İnönü tarafından açıklandı. Sekizler ise 58 imzalı bir bildiri yayımlayarak İsmet İnönü'ye cephe aldılar. Kurultay öncesinde yurt gezisine çıkan iki hizipten Sekizler karşı tarafı aşırı sola kaymakla suçlarken, Ecevit'çiler de sınıf kavgasına reddedip «işadamların gerçek teminatının ortanın solunda olduğunu» söyleyerek kendilerini ithamlardan kurtarmağa, sincancı katırlarını sürüklemeye çalışıyorlar. Özel teşebbüs dayanağı üzerine kurulmuş bir tahtarevalinin iki ucundaki hiziplerden Ecevit'çilerin Kurultay'da İnönü'nün yardımıyla ağır basacağı anlaşılıyor.

Tural'ın takdiri

■ Akhisar'da yayınlanan Yeni Akhisar'ın Sesi Gazetesi'nin açıkladığına göre Genelkurmay Başkanı Orgeneral Cemal Tural, Akhisar Komünizm ile Mücadele Derneğine bir takdir yazısı göndermiş bulunmaktadır. Tural bu yazı-

TURAL

sında aynen şöyle demektedir: «Yıkıcı faaliyetlerle mücadele çalışmalarınız, memleketin geleceği için en sağlam teminatıdır. Sizlere bütün kalbimle teşekkür ederim.»

Türk-İş'in baskısı

■ DISK'in gün geçtikçe güçlenmesi üzerine Türk-İş'in sendikacılar üzerindeki baskısı da artmağa başladı. Merkezli Ankara'da bulunan Türkiye Basın Sanayii İşçileri Sendikası Genel Sekreteri Bekir Çiftçi ile İstanbul Şubesi Başkanı Ayhan Yetkiner'in DISK'in kuruluş çalışmalarına katılmaları üzerine bu iki sendikacı hakkında jurnaller düzenleyen ve teşkilata ikililik sokan Türk-İş'in bu tertipleri karşısında Çiftçi geçtiğimiz hafta Genel Sekreterlikten ve sendikanın organı olan Basın Gazetesi Yazı İşleri Müdürliğinden istifa etmek zorunda kaldı. Yetkiner ise, İstanbul teşkilatında kendisine karşı hazırlanan tertiplere direnmektedir.

Seçime doğru

■ Her gün yeni kanlı olaylara sahne olan Yunanistan'da Ceylan'ın ölümlü protestoyu feshetti. Seçim 28 Mayıs'ta yapılacaktır.

Sunay Amerika gezisini tamamlayarak yurda döndü. Cumhurbaşkanı'nın gezisi hakkında en güzel tanımlamayı Hürriyet Gazetesi yaptı: «Sunay Harikalar Diyarında...» Yandaki resimde Sunay, Disneyland'de eğlenirken görülüyor.

Azılı şaki Hamido (Hamit Aldemir) en iyi yolun kanuna sığınmak olduğuna karar vererek geçen perşembe günü Siirt Valisi'ne teslim oldu. Malatya AP Milletvekili Hamido (Hamit Fendoğlu) ise İzmir'de yaptığı konuşmada Temel Hak ve Hürriyetleri Koruma Kanunu'nu savunduk bu terör kanununun mutlaka çıkacağını söyledi. Yukarıdaki fotoğraf, iki Hamido'dan kanuna sığınmış olanına aittir.

Mukabele edeceğiz!

■ Adapazarı'ndaki TIP toplantısına karşı girişilen kanlı saldırı üzerine TIP Genel Başkanı Aybar bir demeç vererek "Demirel Hükümeti'ne ve onun yarattığı tahrikçi ortamdaki yararlanarak Türkiye'de orman kanununun hüküm sürdüğünü sanan bilcümle beyinsiz zorbalara Türkiye'de halktan yana bir anayasa olduğunu ve bu anayasayı korumaya azimli, hızla uyanan bir halk bulunduğunu hatırlatırım" dedi ve bu gibi saldırıların mukabele göreceğini söyledi.

Sükan'ın zihniyeti

■ AP'ye karşı saldırılar olduğu zaman kıyametleri koparan İçişleri Bakanı Faruk Sükan, Adapazarı'nda TIP'e karşı düzenlenen saldırılar için "Demokratik memleketlerde her zaman rastlanan basit bir polis vak'asıdır" dedi. Sol bir partiye saldırı olunca basit zabıta val'ası, sağcı bir partiye saldırırsa rejim meselesi! Bu zihniyetteki Sükan'ın yakında Mus-solini ve Hitler'e parmak ısırtan icraatı ile karşı karşıya geleceğiz. Çünkü şu anda hazret İtalya'dadır ve oradan Almanya'ya geçecektir. Ve herhalde faşist metodları yerinde inceleyecektir!

Sönen balonlar

■ Kirk yıllık faşist uygulamadan sonra ortanın solu denemesine girişen CHP 58 parlamenterini kaybetme tehlikesi ile karşı karşıya iken Millet Meclisi'nde adet itibarıyla üçüncü durumda bulunan Millet Partisi'nde de çözüme başladı. Sekiz MP milletvekili, Bölükbaşı'nın otoriter tutumuna dayanmadıkları için partiden ayrıldılar. Böylece MP'nin Meclis'teki kadrosu 15 kişiye düştü. Bilindiği gibi, CKMP ve YTP de evvelce gruplarından bir çok üye kaybetmiş bulunuyorlardı. Bütün bu çalkantılar içinde Millet Meclisi'nde AP iktidarına karşı yekvücud olarak duran tek parti vardır: TIP...

Haklar çiğneniyor

■ Basın İş Sendikası İstanbul Şubesi Başkanı Ayhan Yetkiler, 111 maddelik İş Kanunu'nun Millet Meclisi'nde aynen kabul edilmesi üzerine bir basın toplantısı yaparak haklarını korumak üzere işçileri uyardı. Yetkiler "Yeni İş Yasası Tasarısı işçi sınıfının hak ve çıkarlarını koruyacak nitelikte değildir. Tasarının bir çok maddesi 1936 yasaının da gerisindedir. Bu haliyle Senato'dan geçse bile Anayasa Mahkemesi'nde iptaldir!"

Değişen ne var?

■ Eski DP milletvekillerinden İzzet Akçal'ın halen AP milletvekili olan oğlu Erol Akçal 1958'de New York'ta tahsilde iken, hem öğrenci dövizi alır, hem de New York Ticaret Müşavirliği'nde memur olarak gösterilerek oradan da nasıplenirdi. Şimdi aynı zatın kızı Sezan Ergül de, Orta Doğu Üniversitesi'nde asistan olup doktora yapmak için New York'a giden kocasının yanındadır ve hiç de lüzum olmadığı halde New York Büyükelçiliği'nde sekreter olarak gösterilip ayda 350 Dolar almaktadır. Ünlü Tahkikat Encümeni Başkanı Ahmet Hamdi Sancar'ın oğlu da, meslektan olmadığı halde New York'taki Başkonsolosluk'ta memuriyete atandı!

Protesto ettiler

■ Türk Edebiyatçılar Birliği'nin kongresinde "Temel Hak ve Hürriyetleri Koruma Kanunu Tasarısı" şiddetle protesto edildi. Hazırlanan tasarının temel hak ve özgürlükleri ortadan kaldırarak bir gelişim gösterdiğini bir bildiri ile açıklayan edebiyatçılar, daha sonra Taksim Anıtı'na giderek Anayasa'nın düğünce özgürlüğü ile ilgili kısmını taşıyan bir çelenk koydular.

DOĞAN ÖZGÜDEN

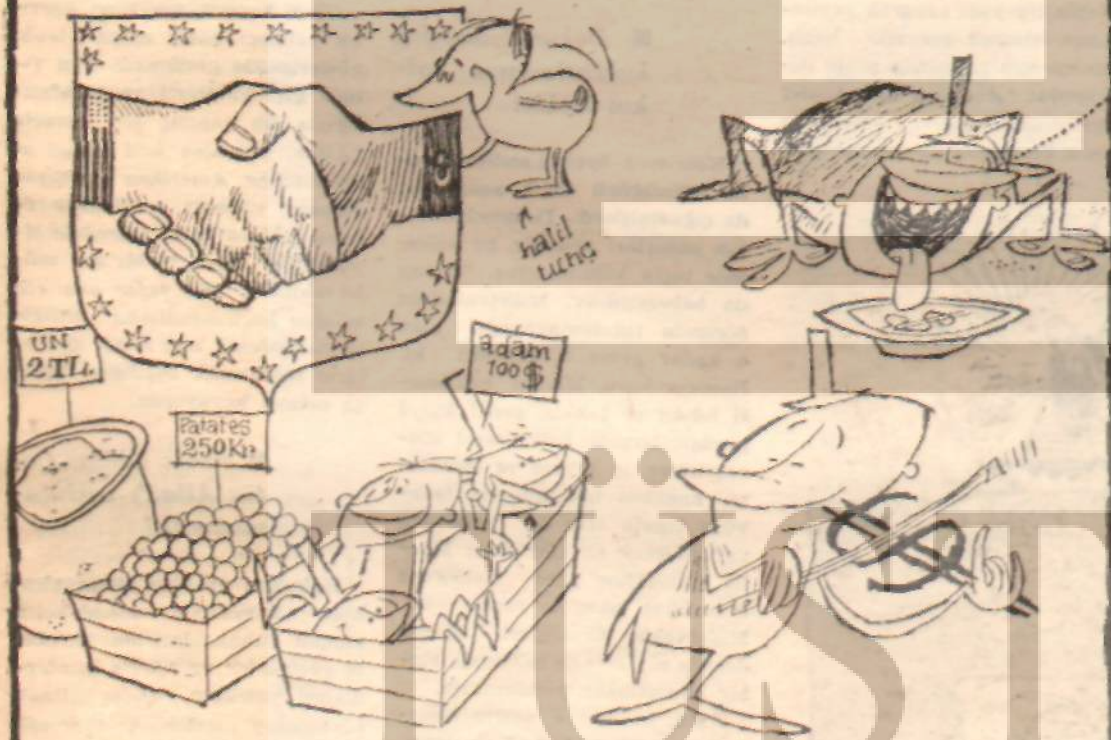
BU TERÖR ERGEC SİZİ KAHREDECEKTİR!

CUMHURBAŞKANI Sunay, Johnson'un ve State Department'in hiçbir devlet başkanı gösterme çür'et edemeyeceği istiskallerle dolu turistik «Harika'lar Diyarı» gezisinden Demirel için Amerikan kapitalizminin güvenoyunu alarak döndü. Türkiye topraklarına ayak basar basmaz Sayın Sunay'ın verdiği müjde şudur: «Kalkınma alanındaki gelişmelerimizin, Amerikalı dostlarımız tarafından dikkat ve takdire izlendiğini gördüm.» Gerçekten de, Sunay henüz Amerika'da iken Ankara Büyükelçisi Hart'ın da katılımıyla yapılan bir toplantıda Amerikan işadamları «Türkiye bilhassa AP iktidarının takip ettiği iktisadi politika sayesinde tam manasıyla itimad edilir bir müttefik olmuştur» diyerek Demirel'e güvenlerini bildirmiş bulunuyorlardı. Amerika gezisinin ortaya koyduğu gerçek odur ki, Demirel, kendisini önce AP'nin başına, daha sonra da iktidara getiren Amerikan kapitalizminin kestiği faturayı reddetmemiş, taahhüdüne sadık kalmıştır. Türkiye'yi Amerikan işadamlarının çekiminden girerek rahat rahat sömürebilecekleri bir «tatlı kâra» alanı haline getirmek... İşte, Amerikan kapitalizminin Süleyman Bey'den istediği budur! Johnson'un koltuğu altında iktidar merdivenine tırmanan Demirel de her geçen gün biraz daha anayasa dışına kayarak Amerikan kapitalizmine minnet borcunu ödemektedir...

AMERİKAN kapitalizminin Demirel'e güveninin nedenini anlamak için Sunay'ın Türkiye'ye döndüğü gün olup bitenlere bir göz atmak kâfidir. AP Genel İdare Kurulu yaptığı toplantıda Temel Hak ve Hürriyetleri Koruma Kanunu'nun bir an önce çıkartılması için hükümete direktif verirken İhzarı Komisyon'un üç AP'li üyesi anayasaya ve usule aykırı şekilde arkadaşımız Çetin Altan'ın dokunulmazlığının kaldırılmasını ikinci defa kararlaştırmıştır. Aynı gün Adapazarı'nda TIP'in düzenlediği bir toplantı AP'lilerin tahrik ve teşvikleriyle nurcular ve İmam Hatip Okulu öğrencileri tarafından basılmış, konuşmacılara jilet ve bıçak atılmıştır. Amaç bellidir: «Devlet benim zihniyetiyle anayasayı da çiğnemek bahasına terör kanununu çıkartmak, sosyalist milletvekillerini Meclis dışına atmak, aldatılmış kitleleri kışkırtarak yurt çapında tedhis yaratmak. Ve böylece gelişme halindeki solu susturmak! Çünkü Amerikan kapitalizmi Demirel'e lütfedeceği yatırımlar karşılığında edikensiz bir gül bahçesi istemektedir.

iKILI anlaşımlar konusunda geçen hafta Millet Meclisi'nde yapılan görüşmeler de göstermiştir ki, Demirel'in liderliğindeki AP, Türkiye'de Amerikan kapitalizmi hesabına iktidar süren bir kanunsuzlar ve zorbalı kadrodur! Nükleer mayınlarıyla, atom başlık füzeleriyle, sayısız askeri üsleriyle, AİD'leriyle, MP'leriyle, MAP'leriyle Türkiye'yi bir sömürge haline getiren Amerikan kapitalizminin en büyük teminatı işte bu kadrodur... 50 yıl önce Mustafa Kemal hareketinin karşısından Wilson Amerikası ve Amerikan mandacılığına oynayan bir avuç gafil vardı. Bugün ise ikinci kurtuluş hareketinin karşısında Türkiye'yi fillen işgal altında bulunduran bir Johnson Amerikası ve onun hesabına iktidar süren bir siyasi kadro vardır. Ve ihanet bu defa iktidardadır. Ama Terör Kanunu çıksa da, Çetin Altan'ın dokunulmazlığı kaldırılsa da, kanun yerine zorbalık kaim olsa da, aldatılmış kitlelerin uyanışı karşısında bu ihanet sürüp gidemeyecek, açtıkları terör devri ergeç kendilerini kahredecektir!

BİR HAFTALIK ÖFKE!

Sevgili okurlar... Bilmenkaç haftadan bugana bir haftalık öfkemi buraya çizip duruyorum... Siz de çizilmesini istediğiniz haftalık, aylık, yıllık, asırlık öfkelerinizi bana yazın... Ben de onları çizirim... Bakıp beraber öfkeleniriz...

Selamlar, Sevgiler, öfkeler... 06/2

İLÂHLAR KURBAN İSTİYOR

■ Çetin Altan'ın dokunulmazlığını kaldırma-
ğa sahte ilâhların gücü yetmeyecektir...

● Kalemyle ve hitabetiyle halk için savaşan Çetin Altan'ı susturamayacaklardır.

ÇETİN Altan 12 Nisan 1967 tarihli yazısında "Laubaliliğin dercesine bakın..." diyordu. Oysa bu, laubalilikten de öte, kelimenin tam anlamıyla bir skandaldı. Hem de, geçen yıl Faruk Sühan'ın Meclis basması olayını gölgede bırakan bir skandal!

Geçen sayıda bildirdiğimiz gibi, 3 AP'li den kurulu İhbari Komisyon, çoğu AP'li olan 87 dosya içinde sadece TİP İstanbul Milletvekili Çetin Altan ile CHP Denizli Milletvekili Muzafer Karan ve YTP Hakkâî Milletvekili Ali Karahan'ın dosyalarını dokunulmazlık kaldırmağa değer bulmuş, AP milletvekillerinin yolsuzluktan tutun da ırza geçmeye kadar varan yüz kızartıcı suçlarını hasıraltı etmişti...

Hesap ortadaydı:
Çetin Altan'ın dokunulmazlığını kaldırmak ve yazdığı yazı-

lardan dolayı kendisini mahkûm ederek Türkiye'nin en mücadeleci kalemini susturmak!

Türk halkının mutluluğu ve Türkiye'nin bağımsızlığı için yillardan beri yılmadan usanmadan savaş veren Çetin Altan'ı susturmak için bugüne kadar girilen tertiplerin hiçbirisi sonuç vermemişti...

Rotatif sahiplerinin kendisini eğlencelik yazılar yazmağa zorlaması, gazeteden atmağa kalkışması, dayak ve ölüm tehditleri, alçakça iftiralar, Meclis'te konuşurmama tertipleri dalma geri tepmiş, rotatife karşı kalem, niceliğe karşı nitelik, zorbalığa karşı cesaret, iftiralara karşı gerçek dalma galip gelmişti!

Çıkarıcı çevrelerin hırçılığı, her yeniliden sonra biraz daha artıyor, hele Çetin Altan'ın yazıları ve konuşmaları her geçen gün daha fazla sayıda insanı etkiledikçe ekonomimizin zirvelerinde oturanlar ve onlar adına iktidar piramidinin zirvesine çöreklenenler adamakıllı çılgına dönüyorlardı.

İşte, 87 dokunulmazlık dosyasının Meclis'e sevk edilmesi bir

fırsat sayıldı ve Çetin Altan'ı dokunulmazlığını kaldırıp mahkûm ettirerek hem Meclis'ten uzaklaştırmak, hem de yazı yazmasını önlemek amacıyla üç AP'li den kurulu İhbari Komisyon dokunulmazlığını kaldırılmasına karar verdi.

Çetin Altan susturulacaktı...
İlahlar kurban istiyorlardı!

■ Minareye kılıf
hazırlamadan alınan
karar!

Ne var ki, minareyi çalanlar kılıfını hazırlamamışlardı. İhbari Komisyon bir milletvekilinin dokunulmazlığını kaldırılmasına karar verebilirdi, ama önce savunmasını alması gerekirdi. İşte Çetin Altan'ın ertesi gün bu noktayı belirterek kararın usulsüz olduğunu açıklaması bu son oyunu da bozdu.

İlahlara kurban vermeye hazırlanan üç AP'li bu defa Çetin Altan'a bir yazı yazarak savunmasını istemek zorunda kaldı. Komisyonun yazısında şöyle deniliyordu: "Anayasa ve Adalet komisyonlarından mürekkep karma komisyon tarafından tef-

rik edilen ihbari komisyonumuz, tekriri müzakere sonunda yapmış bulunduğu 10.4.1967 günlü toplantısında içtüzüğüne 178 ve 18. maddeleri gereğince savunmanıza imkân verilmesini kararlaştırmıştır."

Çetin Altan, kanaatini önceden belirtmiş ve anayasaya aykırı tutumunu açıkça ortaya koymuş olan bir komisyonun karşısına çıkarak savunma yapamazdı; yapamadı da... "Kime karşı yapacağım bu savunmayı, Meclis kürsüsünden ne söyleysek gazeteyle onu yazdığımızı Meclis'te bangır bangır bağırarak tutanaklara geçirten Kemal Bağcıoğlu'nun başkanlığındaki komisyona karşı mı?" diyordu.

Gerçekten de, Anayasa'nın 79. maddesi gayet açıktı: "Türkiye Büyük Millet Meclisi üyeleri, Meclis'te ileri sürdükleri düşüncelerden ve bunları Meclis dışında tekrarlamak ve açığa vurmaktan sorumlu tutulamazlar!"

■ Dokunulmazlığın
kaldırılmasına hal-
kın tepkisi

Komisyon üyeleri sadece Meclis içtüzüğünü değil, anayasayı da çiğnemişlerdi. Dokunulmazlığın unsurları nelerdir, bu müesseseye niçin konulmuştur, ondan da habersizdiler. Milletvekilinin sorumlu tutulamayacağı alan o kadar geniş tutulmuştu ki, Reisicumhuru, Meclisi, hükümeti tehdit ve tahkir, genel kurul görüşmelerinde halkı cebri muamelelere, iç kıyam ve isyanlara, anayasa hükümlerine tecavüz etmeğe teşvik etmeğe kendisine verilebilecek en ağır ceza, Meclis içtüzüğüne göre Meclis'ten muvakkat çıkarma cezası idi. Milletvekili bu sözleri Meclis dışında söylerse de hakkında hiçbir kovuşturma yapılamazdı.

Ama, hukuktan nasibini almayan üç AP'li kafa kafaya verip, milletvekilinin bütün teminatına rağmen Çetin Altan'ın dokunulmazlığını kaldırabiliyordu!

Çetin Altan'ın dokunulmazlığını kaldırma teşebbüsü, kendi meslektaşlarının vurdumduymazlığına rağmen halkoyunda geniş tepki yarattı. Çetin Altan'a her gün yüzlerce telgraf

ve mektup yağmağa başladı. İşçisiyle, köylüsüyle, öğrencisiyle, aydınıyla, esnafıyla sayısız dostları Çetin Altan'a bu kararı protesto ettiklerini ve sonuna kadar kendisiyle beraber olduklarını bildiriyorlardı. Meselâ, Müsküre köylüleri, Cumhurbaşkanına, TBMM Başkanlığı'na, Anayasa Mahkemesi Başkanlığı'na gönderdikleri telgrafta "Ezilen Türk halkının menfaatlerini savunmak isteyenler tarih boyunca susturulmak istenmiştir. Matlakîyet ile yönetilen bir ülkede bu davranışlar tarih açısından hoşgörülebilir. Ama demokrasi ile yönetilen, egemenliğin kayıtsız şartsız milletin olduğu bir ülkede halkın menfaatlerini savunan Çetin Altan ve onun gibi düşünenler susturulmağa çalışılmasa, bu ülkede yaşamaktan utanç duyulur," deniliyordu. Söke'deki Avşar köylüleri de, protesto hareketine 300 imza ile katılıyordu.

Türk basının sususuna karşılık yabancı basın olaya tepki göstermekte gecikmedi. The Times gibi ciddiyeti ve tarafsızlığıyla ün yapmış bir gazete "Altan, yıllardan beri sosyal adaletsizliğe, Amerikan emperyalizmine, yabancı sermayeye ve bozukluklara karşı mücadele etmektedir" diyor ve bir AP milletvekilinin "Bu sefer onu elimizden kaçırmayacağız" dediğini naklederek onu hangi çevrelerin susturmak istediğini açıkça ortaya koyuyordu.

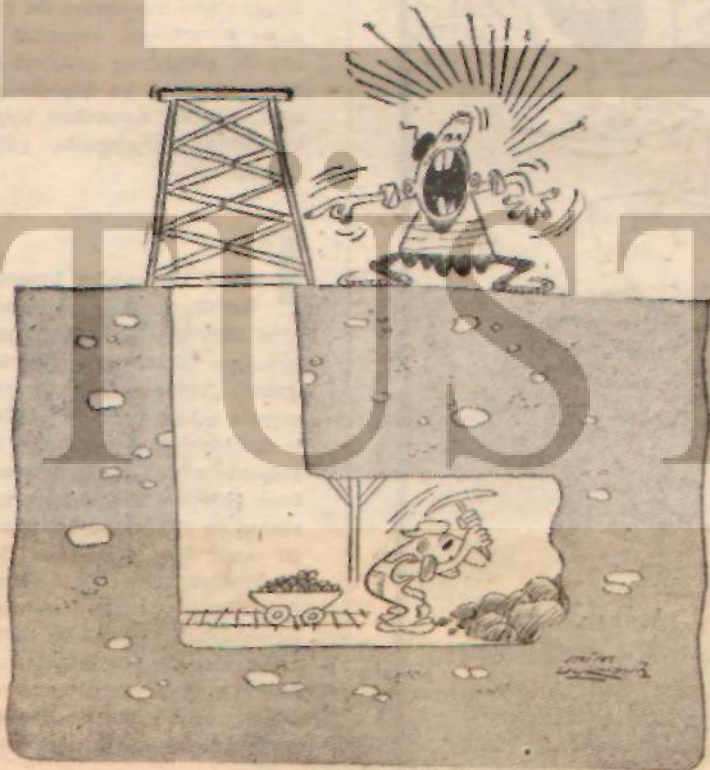
■ Sahte ilâhlar Çe-
tin Altan'ı sustura-
mayacak!

Hukukun ayaklar altına alınması karşısında memleketin gerçek hukukçuları da harekete geçiyorlar ve ANT'a gönderdikleri yazılarla, "Çetin Altan'ı savunmayı mesleklerinin gereği bir görevi sayacaklarını" bildiriyorlardı. Çetin Altan'ın vekili Avukat Müşür Kaya Canpolat, hukukçu arkadaşlarıyla yaptığı konuşmadan sonra ANT'a verdiği demeçte şöyle diyordu:

"Devrimci avukatların hukuk uygulayıcısı olarak vardıkları sonuca göre, Türkiye'de anayasa, hukuk düzeni ayaklar altına

ÇETİN ALTAN KİMDİR?

AP iktidarı tarafından dokunulmazlığı kaldırılmak istenen Çetin Altan 1927'de İstanbul'da doğmuştur. Orta öğrenimini Galatasaray'da yapan Çetin Altan, 1950 yılında Ankara Hukuk Fakültesi'ni bitirmiştir. Yirmi yıllık gazetecilik hayatı olan Çetin Altan, Ulus, Halkçı, Dünya, Tan, Yeni Gazete ve Akşam'da çalıştıktan sonra 1959-1965 yılları arasında Milliyet'te fıkra yazmış, daha sonra Akşam'a geçmiştir. Halen Akşam'ın ve Ant'ın yazarıdır. Fıkralarıyla yıllardan beri sosyalist mücadele yapan Çetin Altan, 1965 genel seçimlerinde TİP listesinden bağımsız İstanbul Milletvekili seçilmiş, daha sonra TİP'e kaydolmuştur. Kerime Altan ile evli olup Ahmet, Mehmet ve Zeynep adında üç çocuğu vardır. Çetin Altan, yazı ve parlamento çalışmalarından artakalan zamanlarında Anadolu'yu adım adım dolaşarak halkla omuz omuza sosyalizmin zaferi için çalışmaktadır.

— Savcı... Burada yeraltı faaliyeti var!..

Türkiye'de. Bunun karşısında binlerce yereflî hukukçu vardır."

Evet, ilâhlar kurban istiyor ama, onlar, eninde sonunda yıkılmağa mahkûm putlardır...

Üç AP'li kafadarın kararı Karma Komisyon'dan geçse bile Millet Meclisi Genel Kurulu'ndan geçmeyecektir. Eğer oradan da geçecek olursa, Çetin Altan'ın dediği gibi, "Anayasa Mahkemesi bu kararı paçavra gibi yırtıp atacaktır; AP kadrosu bir kere daha anayasa ve hukuk dışı davranışını tarihe tescil ettirecektir."

Tarih gösteriyor ki, galip gelenler, daima halkın safında halk için savaşıyor olmuştur. Çetin Altan'ı susturmağa sahte ilâhların gücü yetmeyecektir!

TIP

■ Bağımsızlık savaşını veren TIP'e karşı alçakça tertipler

SOSYALİST mücadele veren TIP'lilere karşı iktidarın giriştiği tertipler, sadece Çetin Altan'ın dokunulmazlığını kaldırma teşebbüsleriyle kalmadı. TIP Sakarya Teşkilatı'nın Adapazarı'nda düzenlediği kapalı salon toplantısı, AP'ilerin tahrik ve tesvik ettiği nurcuların ve İmam Hatip Okulu öğrencilerinin saldırılarıyla sabote edilmek istendi.

TIP'in toplantı düzenlediği haberi duyulur duyulmaz harekete geçen çıkarıcı çevreler, din istismarıyla aldatılmış zavallıları tahrik etmeğe ve bir haftadan beri "adam öldürmeğe" kadar varacak planlar hazırlamağa başlamışlardı.

Parti genel merkezine kadar duyurulan tehditlere rağmen TIP Kocaeli Senatörü Fatma İşmen, İstanbul Milletvekili Prof. Sadun Aren, Ankara Milletvekili Rıza Kuas gerçekleri halka duyurmak üzere Adapazarı'na gitmekle tereşşüt etmediler.

Toplantıda Fatma İşmen ilk konuşmayı yaptıktan sonra kürsüye gelen Prof. Aren yabancı sermayenin Türkiye'yi nasıl sömürdüğünü anlatırken AP'ilerin tertipleri ortaya çıktı. Aldatılmış nurcular ve İmam Hatip Okulu öğrencileri, konu ile hiç ilgisi olmadığı halde "Kahrrolsun komünizm" diye bağırarak Aren'in konuşmasını kestiler. Rıza Kuas konuşurken de Dağ Basmı Duman Almış ve İstiklal Marşı söyleyerek hatibi konuşurken kışkırtmağa kalkıştılar. Buna rağmen Kuas konuşmasını "Başlamakla meselelerin halledilebileceğini zannettiğiniz, yanlışyorsunuz. Fikirlerin açığa çıkarılması, demokrasinin icabıdır" diyerek bitirdi.

Aleyhteki tezahüratı sükunetle izleyen TIP'iler, nihayet nurcuların ve İmam Hatip Okulu öğrencilerinin fiili tecavüze kalkışmaları, sahneye fillet ve bıçak atmağa başlamaları üzerine

İşte görüyorsunuz olanları

Cetin Altan

TÜRKİYE'nin Meclise girmiş ilk sosyalist yazarıyım. Para yedirerek, ziyafetler çekerek, yalan nutuklar söyleyerek de kazanmamışız seçimi... İstanbul'un meseleleri bilen uyanmış insanları oy vermiş bize...

Niye vermiş? Sosyalist olduğumuz, komprador kapitalizminin karşısına dikildiğimiz, proletaryadan yana çıktığımız için vermiş...

Bir buçuk yıl sonra kapitalist sınıfın iktidardaki sözcüleri bizi Meclis'ten çıkarma tertiplerine girişiyorlar...

Türkiye'nin Meclise girmiş ilk sosyalist yazarına komprador burjuvazisi tahammül edemiyor ve onun şahsında bütün sol kanada bir gözdağı vermek istiyor...

Biz on beş kişiyiz orada... Onlar ise yüzlerle... Ama yine de dayanamıyorlar bizim muhalefete...

Biz konuşurken renkten renge girişiyorlar, yetersizlikleri, demagogileri bilgisizlikleri patır patır dökülüyor tufanlara...

Ve hırslı bir kin kışırıyor kafalarında: — Madem çoğunluktaız susturalım şunları...

Mesele bizi susturmakta değil, bize yerli cevap vermektedir.

O cevap verilemiyor. O cevap bulunamıyor. O cevap yok çünkü... Çünkü her konuşmamız bir suç işleniş tesbit etmekte.

Üç kafadar AP'li savunmamı bile almadan dokunulmazlığının kaldırılmasına karar veriyor, bunu da etkileri zil çala çala ilân ediyorlar radyolardan.

Anayasayı ve İçtüzüğü çiğnediklerini yazınca affılıyorlar...

Ve karardan sonra kâğıt gönderiyorlar bana:

— Gel savunmanı yap, diye...

Verdiğim cevap ağırdır:

— Siz gerçekten bir savunma istemiyor-

sunuz, yaptığınız halayı maskelemek için beni de âlet etmeye kalkıyorsunuz. Ard niyeti savunmamı almadan verdiği kararlar ortaya çıkmış bir komisyonda ben savunma yapmam.

Daha da tuhaf yönleri var bu hikâyenin...

Komisyondan başkan olan A.P'li Meclis kürsüsünden bizzat söylemiş ki ben Mecliste ne konuşuyorsam, gazetede de onu yazıyorum.

Ve Anayasanın 79. maddesi gayet açık... Bir milletvekili Meclisteki düşüncelerini dışarda açıklamasından dolayı katiben sorumlu tutulamaz.

Bu arada adı suçlardan Meclise gelmiş A.P. milletvekillerinin 69 dosyası rafa kaldırılıyor...

Hey gözünü sevdiğimin demokrasisi... İhtilâs, ırza geçme, âsayış bozma önemi değil. Önemli olan Meclise ilk defa girmiş bir sosyalist yazarın siyasi düşünceleri...

Bana oy verenler ise bu düşünceleri savunmam için oy vermişler. Ama komprador sınıfının sözcüleri çoğunlukta. Sosyalistlerin tenkidleri onları bunaltmaktadır. Anayasayı da, İç Tüzüğü de çiğneye çiğneye kaldırmak istiyorlar dokunulmazlığını...

Bu aslında aldığım oylara asla ihanet etmediğimin isbatı... Gerçek bir muhalefete, kapitalist kanat dayanamıyor.

Bir buçuk yıl oldu milletvekili olalı...

Şimdi çıkarmak istiyorlar beni Meclisten. İktidara fazla geldiğimin kesin belgesi. Demek iyi çalışmışız. Demek hak etmişim aldığım oyları.

Meclis'e ilk defa giren bir sosyalist yazar da böyle olmalıydı. Onun için fazlaıyla memnunum...

HAFIZA-I BEŞERİ!

Eski Sikyönetim Savcısı Kâzım Alöç'ün ifşaatından:

"Tan Gazetesini basan üniversitelerin başında şimdi CHP'nin milletvekillerinden ve eski bakanlardan Ali İhsan Göğüş vardı..."

YENİ GAZETE (12 Nisan 1967)

★

Aynı ifşaatın:

"Olaylardan sonra Emniyet Müdürlüğü'nde Tan Matbaası'nı basan nimsayışçılara CHP Müfettişi Alkâdın Tiritioğlu sigara ikram ediyor, hatırlarını soruyordu..."

YENİ GAZETE (12 Nisan 1967)

★

ANT'IN NOTU: İşbu CHP, bugün ortanın solundadır ve Ali İhsan Göğüş de Ortanın Solu hareketinin aslarındandır... Tanrı solu korusun!

RIZA KUAS (Fikre karşı zorbalık)

"mezru müdafaa"ya geçerek saldırılarına mukabele etmek zorunda kaldılar. Bu arada TIP İl Başkanı Muzaffer Şahin'a bıçak çekildi, ayrıca TIP'li Orhan Çakır ile iki polis memuru, bazı vatandaşlar da yaralandılar.

"Sizler komünistsiniz! Bu salonda öldüreceğiz" diye saldırılarına devam eden nurcuların da

ha fazla kan dökmesi, polislerin neden sonra harekete geçmesiyle önlenemedi. Ama yine de kan dökülmüştü. Hem de hazırlanan tertipler bir haftadan beri polis tarafından bilindiği halde...

Toplantıdan sonra bazı saldırılarıyla birlikte, hiçbir suçları olmadığı ve "mezru müdafaa"da bulundukları halde bazı TIP'iler de nezaret altına alındılar.

Gerek bütçe görüşmelerinde, gerekse daha sonra önemli memleket meselelerinin görüşülmesinde Türk halkının çıkarlarını, hiçbir partinin cesaret edemediği şekilde büyük bir azim ve ıstıla savunan TIP'e fikirle cevap veremeyen çıkarıcı çevrelerin böyle adice saldırılara geçmeleri esasen bekleniyordu.

Hele ikili anlaşmalar konusunda TIP Milletvekili Behice Boran ve iki arkadaşının Meclis araştırması isteyen önerileri Amerika'nın dümen suyundaki çıkarıcıları çileden çıkarmıştı.

Geçen hafta Millet Meclisi'nde yapılan görüşmede önerge sahibi Behice Boran "İkili anlaşmalardan 24 tanesinin metninin mevcut olmadığı ileri sürülüyor. Bu anlaşmaların metni elde olmadığına göre uygulama neye

göre yapılmaktadır. Sayılarının 24 olduğu nereden anlaşılmıştır? Bu takdirde Amerikalılar, gelişigüzel icraat yaymakta ve sorulunca yeni anlaşma hükmü ileri sürmektedirler. Bu ayıptır. Bununmayan anlaşmaların hükümlerinin olduğu ilân edilmelidir" dedi.

Çetin Altan ise şunları söyledi: "Bazı şeyler yapılamaz. Mesela ölü evinde dans edilemez. Bir memleket yabancı bir devletin boyunduruğu altında mı, değil mi? Mesele bu! 23-24 anlaşma yok. Bu anlaşmalar ortaya çıkmazsa Türkiye ihanete uğramış demektir. Türkiye, Amerika'nın yanında eşit dostluk içinde değildir."

TIP'in haklı isteği, bütün muhalefet de desteklediği halde, AP'ilerin oylarıyla reddedildi. Oylama sonucu da TIP'i aslında hangi kuvvetlerle mücadele halinde olduğunu göstermektedir.

Kitleleri aldatmak mümkün olduğu sürece Amerika ve onun usakları TIP'e karşı her türlü iğrenç tertibe girişebilirler. Ama kitleler ergeç uyanacak, kendi mutluluğuna ve Türkiye'nin bağımsızlığına sahip çıkacaktır.

CİNAYET YERİNE İNTİHAR!

■ 32 Milyon Türk'ü ölüme mahkûm eden "nükleer mayınlar" üzerinde söz sahibi olmak da büyük ihaneti ortadan kaldıramaz!

AMERİKAN çıkarlarını korumak üzere doğu bölgemize yerleştirilen nükleer mayınlarla Türk halkının nasıl ölüme mahkûm edildiğinin açıklanması da-
hi, Amerikan usaklığını benimsemiş çevrelerde en ufak bir tepki yaratmamıştır. Anlaşılan, usaklık, kendi akıbetlerini görmelerine dahi engel olacak kadar ilhiklerine işlemiştir!

Sunay'ın Amerika temsilarında "nükleer mayınlar" meselesinin ele alındığı Başbakan Demirel tarafından yalanlanmış olmakla beraber, Milli Savunma

Bakamı Topaloğlu meselenin önceki hafta Washington'da toplanan NATO Nükleer Planlama Grubu'nda görüşüldüğünü açıklamıştır. Topaloğlu'nun açıklamasına göre, Türkiye, kendi savunmasıyla ilgili gördüğü bu mayınlar üzerinde kendisi de söz sahibi olmak istemiştir. Türk görüşüne göre, nükleer mayınların kontrolü sadece Amerikalıların elinde bulundukça, bir Sovyet saldırısı halinde Amerikalılar mayınları infilak ettirinceye kadar doğu bölgesi işgal altına düşmüş olacaktır.

Ancak, NATO Nükleer Planlama Grubu'nda Türkiye'nin bu görüşüne karşı Amerika şu tezi ileri sürmüştür. "Nükleer bir silâhın Türkiye'ye verilmesi ve nükleer mayınların Amerika'nın bilgisi dışında patlatılması, Sovyetlerle Amerika arasında bir nükleer savaşa yol açabilir..." Amerika'nın bu görüşü Planlama Grubu'nun diğer üyeleri

TURAL VE TOPALOĞLU
(Nükleer mayınları
kim patlatacak?)

tarafından da benimsenerek mesele "nükleer tahrip silâhları" üzerinde daha derinlemesine araştırmalar yapmak" gerekçesiyle tetkike havale edilmiştir.

Bütün bu pazarlıklar sıra-

sında meselenin esasına Türkiye'nin temsilcileri dahi dokunmamıştır. İster Amerikalılar kullansın, ister Türkler kullansın, Doğu Anadolu Bölgesi bir nükleer mayın tarlası halinde-
dir, bir kirletilmiş bölgedir. Bu nükleer silâhlar orada kaldıkça da Türkiye'nin bir cehennem haline gelmesi ve 32 Milyon insanın ölüme sürüklenmesi an meselesidir.

Dış politikadaki son gelişmeleri dikkatle izleyenler bilirler ki, Amerika ile Sovyetler Birliği arasında bir çatışma olmadıkça, Türkiye'nin doğu konusuyla savaşa girmesi söz konusu değildir. NATO'nun temsil ettiği ortak savunma, aslında Amerikan çıkarlarının savunmasıdır. Nükleer mayınların doğu bölgesine yerleştirilmesinin sebebi ise, milyonlarca Türk'ün hayatı bahasına Sovyet ordularının doğu cephesinde tutulmasıdır. Nükleer mayınlar Türkler tarafından da patlatılsa, ölenler yine Türkler olacaktır. Bu nükleer silâhların infilakı halinde yüksek basınç ve yangınlar suretiyle meydana gelecek kayıplardan daha önemlisi, infilak sonrası etkileridir. Nükleer silâhlar, infilaktan sonra bir nevi atom tozu bırakmaktadır. Bu tozda bulunan Strontium 90 veya Cesium 137 maddeleri, insanların, nebatın, tarımsal ürünlerin, hayvanların, balıkların ve insanların üzerine belirsizce çökmekte ve öldürücü etkilerini zamanla göstermektedir.

İşte Bay Topaloğlu, nükleer mayınların düşmesine Amerikalıların değil de Türklerin başmasını teklif etmekte, Türk Milleti için "cinayet" yerine "intihar" suretiyle ölümlü ikame etmek istemiş, onda dahi muvaffak olmamıştır.

Büyük ihanet şimdi daha açık şekilde meydana çıkmıştır ve bu ihanet sürüp gittikçe, ister cinayet suretiyle, ister intihar suretiyle olsun, 32 Milyon Türk için ölüm mükaddirdir!

Öğretmenler, yiğitlerim...

SÖMÜRGEÇİLER ve onların içerdeki usakları burjuvalar en çok neden korkarlar, millet birliğinden korkarlar. Milleti din, dil, mezhep mezhep, soy soy, kabile kabile bölmeğe çalışırlar. Bölgeler, millet gücünü zayıflatırlar. Emirlerine alırlar, siltin yıl köle gibi kullanırlar. Millet uyanmak için başını kaldırdıkça bölükleri birbirlerine düşürür, geçer suraya seyredirler. Sonra da sömür ha sömür ederler.

Bir de millet birliğini sağlayacak her şeye düşmandırlar.

Milli kültüre düşmandırlar. Onu yok etmeğe, yozlaştırmaya çalışırlar. Millet kültürü, milletin kişiliğidir. Kişiliği olan kişi, kişiliği olan millet hiç bir zaman sömürgecinin ve içerdeki sömürgeci uşağı burjuvaların kölesi olmaz. Millet kültürünü öldürmek, yozlaştırmak bir milletin kişiliğini öldürmek, yozlaştırmaktır.

Burjuvalar, birer maymundurlar. Yani geri kalmış memleketlerde oturan burjuvalar... Sömürgeciler onlar için birer örnektir. Sömürgeci burjuvaların her şeylerini, dillerini, dinlerini, geleneklerini, kültürlerini her şeylerini taklit ederler. Kendi milletlerinin kültürlerini, geleneklerini küçük görürler. Örneğin İstanbul burjuvaları Anadolu halkının dilini, geleneklerini, kültürünü her şeyini küçük görür. Onuna alay eder. Onun dili bir barbar dili, gelenekleri barbar gelenekleri, kültürü ilkel bir kültürdür. Gönderi, hayran oldukları, taptikları sömürgecilerin kültüründedir. Sömürgecilerin maymunluğunu kendi insanların insanlığına tercih ederler.

Maymun, insan değildir.

Sömürgeciler, onların içerdeki maymunları, usakları Türkiye'de oturan burjuvalar milli olarak neymiz varsa imha etmek zorundadırlar. Milli olan köleliğe baş kaldırır. Yozlaşmamış olan köleliğe, zulme başkaldırır. İnsani bir yönü azıcık kalmış olan köleliğe, sömürçülüğe başkaldırır. İşte sömürçüler bu nitelikleri yok ederler. Yoksa milletleri sonuna kadar sömüremezler.

Burjuvalar en büyük din düşmanıdır. Evlerinde, aralarında yemedikleri herze kalmaz, dışarda dindar gözüktürler, eğer din emirleri altına alınlarsa. Yok, din sömürçülere karşı geliyorsa, burjuvalar en büyük din düşmanı olurlar, onu ortadan kaldırmaya çalışırlar.

Burjuvalar hiç bir mukaddesat tanımazlar. Bakın İstanbul burjuvalarının yaşayışlarına. Bir de proletaryanın yaşayışına bakın. Köylülerin yaşayışlarına bakın. Her şey ayan beyan ortada.

Burjuvalar, hiç bir ahlakî kural tanımazlar. İşte gözlemlinizin önünde.

Burjuvalar bir şey tanırlar, o da para. Onların vatani, milleti paralarıdır. Para için vatanlarını da milletlerini de beş pula satırlar. Yani biz yalan mı söylüyoruz, sizler, her gün bu burjuvaların davranışlarını gözlemlenizde görmüyor musunuz?

Memleketimizde kendilerine milliyetçi adını yakıştırmış bir takım dünyadan habersiz zavallılar var. Bunların tümü maymun burjuvaların emrinde, onların türkülerini söylüyorlar. Geri kalmış bir memleketle en uzak, en yakın kim burjuvaların sömürçülüğüyle birleşse o milliyetçi olamaz. Çünkü kapitalistler, milli nitelikleri, yukarıda söylediğim gibi imhaya çalışır, yaşayışın milli güçlerin yok olmasına bağlanmış bir gayrimillî, beynelmîlî soyguncu sebekesidir.

Milliyetçi olanlar Sosyalistlerdir. Sosyalist olmayan milliyetçi olamaz. Yürümlü yüzyılın en büyük gerçeğidir bu. Çok söyledim, gene söylüyorum sosyalistler milletin yüzde seksen, yüzde doksanının faydasıyla birliktir. Beynelmîlî kapitalizme karşıdır. Demek ki, milli nitelikleri yok etmeğe gelenlere karşıdır. Özelliği budur. Millette bir coğrafya üstünde oturur. Bir tarihten gelir. Gelenekleri, kültürü vardır. Sosyalist sömürçüyü yok etmek için, bütün bunlara dayanmak zorundadır. Bir sosyalistin en büyük gücü, millet kişiliğini ayakta tutan milli kültürdür. Milli kültürü yozlaştırılmış bir millet, milletin sosyalisti bile kurtaramaz. Biz onun için milli kültürümüz, geleneklerimiz, tarihimiz üstünde titreriz.

İşte bundan dolayıdır ki, bu çağda kapitalistlerle en uzak, en yakın ilişkileri olanlar, kendilerine ister milliyetçi, ister mukaddesatçı desinler, ne milliyetçi olabilirler, ne mukaddesatçı. Yalan, yalan, yalan. Yalan değilse, kendilerini aldatıyorlar.

Öğretmenler, yiğitlerim, sizler halkımızın önderlerisiniz. Sizler gerçek milliyetçi, vatanseverlersiniz. Sizler hayatın aydınlığından, güzelliğinden gelen aydınlarsınız. Siz milletinizi sömüren, kültürümüzü, topekin milletinizi yok etmeğe karar veren kapitalizme karşıdır. Onların usakları maymun burjuvaların alçakça oyunlarını görüyorsunuz. Millet düşmanı oldukları halde, milliyetçi göründüklerini, din düşmanı oldukları halde dindar göründüklerini gözlemlenizde her gün görüyorsunuz. Ve oyunlarını yutuyorsunuz.

Sizler, Çanakkale'de sömürçülere karşı can vermişleriniz, sizler Dumlupınar'da döğüşmüşlerin kanından, canından geliyorsunuz. İşte bunun için sizi hor görüyorlar. İşte bunun için size zulmediyorlar. Sizi kahrediyorlar. İşte bunun içindir ki sizi süründürüyorlar. Size iltifalar yapıyor, canınızdan çok sevdiğiniz, hayatınızı yoluma koyduğunuz büyük milletinizi gözünde düşürüyorlar. Bu kadar acılar sebepsiz değil. Ölüm kalım savaşı veren bir millet topluluğunun, gerçeğinin yanında olmak kolay değil. Bunun yanında ölüm de var. Ama milletin kurtuluşu uğrunda ölmek ölümlerin en şerefli, en kutlu, en mutlusudur. Ölümün güzel olduğu yer, bu çağda sömürçülüğe karşı çarpışırken ölenlerin öldüğü yerdir.

Siz sömürçülüğe karşı döğüşen vatansever, milliyetçi öğretmenler, yiğitlerim, sizler insan soyunun onuru, mutluluğu, güzelliğisiniz. Çektikleriniz, bu mutluluk yanında hiç kahr.

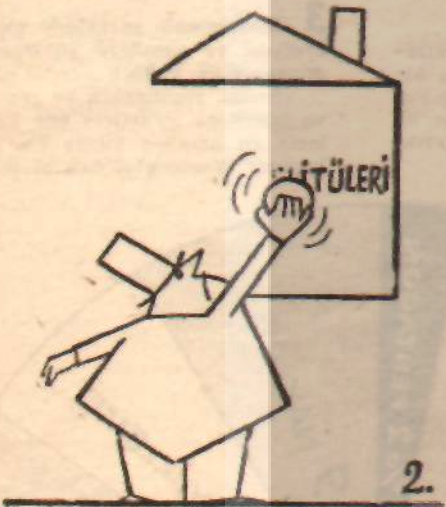
17 Nisanımızı candan kutlarım.

Yaşar
Kemal

17 YIL SONRA GENE 17 NİSAN

FETHİ NACI

Ferruh Doğan

KURULUŞLARINDAN 27 yıl, yıkılışlarından 17 yıl sonra, balkabağı tatlısı ile köy kalkındırma demagogileri içinden gene Köy Enstitülerini anıyoruz.

Bir kurum, yıkıldıktan 17 yıl sonra bile, hâlâ yürekte ve akılda yaşıyorsa, hâlâ o coşkulu günlerin, o aşku sevk ile çalışıp yaratma günlerinin heyecanını sürdürüyorsa, bunun köklü sebepleri var demektir. Bunu, özellikle, aydınlarla birlikte Türk-İş yöneticilerinin de düşünmelerini isterdim; Toplu İş Sözleşmesi, Grev ve Lokavt Kanununun çıktığı günü «İşçi Bayramı» ilân edenler, her yıl 25 Temmuz'da gülünç bir duruma düşerlerken, 17 Nisan her yıl aynı heyecanla anılıyor. Bu durumun temeldeki sebebi, 17 Nisan'ın bize özgü bir çözüm yolunun, 25 Temmuz'un ise bize özgü bir aldatmacanın sembolü haline gelmesidir.

Sağcısı da, solcusu da hep aynı sözü tekrarlarlar Türkiye'de: Kahlplardan sıyrılarak Türkiye'ye özgü kalkınma yolları aramak. Köy Enstitüleri, Türkiye'nin gerçek ihtiyaçlarına cevap veren, yüzde yüz milli kurumlardı. Taklit değildi. Kısa zamanda ne kadar etkili oldukları görülmüştü. Üretime çevrilmiş bir eğitim sistemi ve köyden alınarak eğitilen köy çocuklarının gene köylere öğretmen yapılması... Kısa bir sürede yetiştirilen 17 bin öğretmen ve 4 bin sağlık memuru... Kahlplardan, dogmalardan sıyrılmak gibi sözler eden, milli kurumlar gibi sözler eden saçmalar yedi Köy Enstitülerinin başını. «Onlar ümidin düşmanıdır sevgilim — Akarsuyun — Meyva çağında ağacın — Serpilip gelişen hayatın düşmanı — Çünkü ölümlü vurdur damgasını ahlalarına!»

KÖY Enstitüleri, on yıllık süre içinde, birçok gerçeği ortaya çıkardı.

Gerçekten, kalkınmamız için, kendimize göre yollar bulmamız, çeviri çözüm yollarından kurtulmamız gerekir. Köy Enstitüleri, çeviri çözüm yollarına bir yana bırakarak milli çözüm yolları bulmak konusunda yapılmış en büyük deneydir. Ne var ki, geri bir ekonomik ve politik yapı içinde, ekonomik iktidarı ellerinde tutanların denetlediği politik iktidarların bôylesine ilericil kuruluşları devlet eliyle beslemesi, desteklemesi — uzun vadede — mümkün değildi. Bunun içindir ki Köy Enstitülerine ilk darbe, bu Enstitüleri kuran CHP'den geldi. DP, Köy Enstitülerini yıkmaya işini tamamladı. Enstitüler deneyi, Türkiye'nin topyekun kalkınması davasından bağımsız olarak bir eğitim davasını düşünölemeyeceğini açıkça gösteren bir deneydir.

ENSTİTÜLER, halkın çalışma ve yaratma gücüne inananları haklı çıkaran somut örnekler olmuştur. Bugün, sosyalistlerin halka gerçekleri anlatma, halkı uyardırma çabalarına ütopya gözüyle bakanlar olduğu gibi o zamanlar da Köy Enstitüleri çabalarına ütopya diye bakanlar vardı. Köy Enstitülerinin ütopya olmadığını anlaşılmamasıyla kapatılmaları bir oldu. Halkı uyardırmanın bir ütopya olmadığını anlaşılmamasıyla «Temel Hak ve Hürriyetleri Koruma Kanunu» tasarısının hazırlanmasının bir olması gibi!

Köy Enstitülerinde olup bitenler, çoğu insana, gerçekten ütopya gibi gelebilir. 1942-1947 yıllarında, Hasanoglan'da, köyden gelen öğrenciler tarafından oynanan oyunlarından birkaçını sayıyorum: Plautus'tan Çömlek, Gogol'dan Bir Evlenme, Sofokles'ten Kral Oidipus, Molière'den Cimri, Shakespeare'den Bir Yaz Gecesi Rüyası... 1945 yılında Hasanoglan'da bulunan müzik aletleri arasında 250 mandolin, 55 keman, 3 piyano, batı müziğine alt 160 plak vardı. Akçadag Köy Ensti-

tüsünde kurulan İstihlak ve İstihsal Kooperatifi böyle sine hıza gelişmişti ki Enstitü kısa zamanda müteahhitlerden kurtulmuştu!

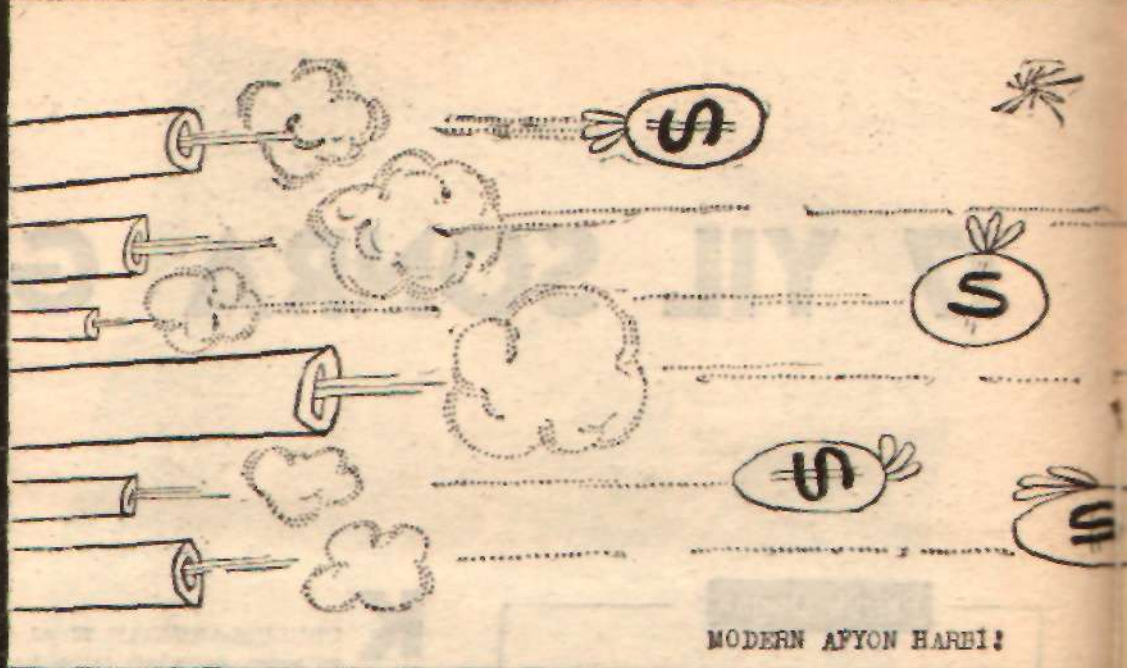
Ve o kısa süre içinde, en küçük eğitim imkânının ortaya çıkardığı değerler: Fakir Baykurt'lar, Mahmut Makal'lar, Başaran'lar, Talip Apaydın'lar! Adlarıyla, yazdılarıyla, eylemleriyle coşkulu bir dönemin sembolü haline gelmiş aydın köylüler, yani yeni Türk insanları... O mutlu dönemin hatırasına bile katılamayanların her zaman belâdan belâyâ uğratmaya çalıştıkları Enstitüler...

Onlar, şimdi, öğretmen kuruluşları içinde savaşlarına devam ediyorlar. Hangi öğretmen kuruluşu olursa olsun, düzenli çalışan, korkusuz çalışan bir kuruluş görürseniz biliniz ki orada Köy Enstitülerinden çıkma biri vardır. Onları en son UNESCO Milli Komisyonu'nun 31 Mart'taki olağanüstü kongresinde gördüm; Bakan da, ziyadesiyle ünlü Kültür Müsteşarını da çileden çıkarıyorlardı; inandıklarını, doğru bildiklerini, kimseyi umursamadan, apaçık söylüyorlardı.

Hiç mi kusuru yoktu Köy Enstitülerinin? Kusursuz eylem mi olur, elbette vardı. Ama bunlar, o kuruluşlar yok edilmeden, köy çocuklarına okuma yolları kapandıktan düzeltilecek kusurlardı. O kusurları düzelterek Köy Enstitülerini yeniden açmak, ancak halkın gerçekten iktidara gelmesiyle mümkündür. Nitekim Köy Enstitülerini kuran CHP, bugün bu kuruluşların sözünü edemezken Türkiye İşçi Partisi programında, iktidara gelir gelmez, Köy Enstitülerini tekrar kuracağını açıkça yazmıştır.

BU yazıyı Köy Enstitülerine gönül ve emek vermiş bir aydının, Sabahattin Eyüboğlu'nun, İMECE dergisinin yeni çıkan Köy Enstitüleri özel sayısında çıkan yazısından aldığım bir parçayla bitirmek istiyorum. Bu eğilimli şair, şöyle bitiriyor yazısını: «Bizim yurdumuzun hemen her yerinde Nisan ayı kutusal bilinir. Nisan ayında toprak ürperir çünkü, umutlar sonradan savrulup gitse de. Hele onyedil nisan'da bir uğultu gelir toprağın derinlerinden. Masallardaki yeşil yaprak çıkar gibi olur yeryüzüne karanlık kuyulardan, kabanar sularla. Yeşil yaprağı görünce korkmayacaksınız, der masal: korkun mu taş kesilirsin. Onyedil nisan'da bir müjde şimşegi parlayıp söner; mutsuzlar mutlu düşer görür; toprak uğrunda ölen, üstünde çalışan yoksullara gülümser; yılanlar, çiyenler, sülükler, keneler yoktur o gün görünürde. Onyedil nisan'da yer demir, gök bakar değildir henüz; Yaşar Kemal'in, Fakir Baykurt'un köy anaları acı karansarlıklarından sıyrılıp ağayı, muhtarı, imamı ve kaderi bir başka gözle ve daha az kuşkuyla görürler. Onyedil nisan'da insan insanı sömürmez oluverir birden; özgürlük soyut bir ilkidir, bir palavra olmaktan çıkıp büyük çoğunluğun yaşama, okuma hakkı, kömürü topraktan çıkarılma kömürle ısınma hakkı olur; eşitlik Sivas'ın Sivralan köyündeki Aşık Veysel'in belki çok akıllı kızıyla, İstanbul'un Büyük Adasındaki tüccar Veysel'in belki çok akılsız kızının aynı yükselme olanaklarını bulmaları anlamına gelir o gün. Mevlânâ ile Yunus, Baki ile Karacaoğlan, Şeyh Galip ile Muhiyî, Orhan Veli ile Başaran kol kola girerler, köylü kentli bir uğurda savaşır, onyedil nisan'da. Bir yaman incecik kurular ki o gün Edirne'yle Erzurum ilk kez el ele verir; horon, halay, bar, zeybek yeni Türkiye'nin ortak harman yerinde oynanır; o gün türkülerin her türüsü hep birlikte alaturkaya düşmeden söylenir. Ruhl Su koro bağı olmuş gibi.»

AMERİKAN ASKERİ YARDIMININ İÇYÜZÜ

● Türkiye'ye yapılan askerî yardımın yüzde 44'ü Amerikalılara kalıyor — Amerikan askerî malzemesi diğer ülkelerinkine göre daha kalitesiz ve daha pahalı olduğu gibi Türk Ordusu'nu da Amerika'ya bağımlı hale getiriyor...

Cumhurbaşkanı Cevdet Sunay'ın Amerika ziyareti sırasında yapılan konuşmalarda ve resmi görüşmelerden sonra yayımlanan ortak bildiride Amerika'nın Türkiye'ye askerî yardıma devam edeceği açıklanmıştır. Amerikan askerî yardımının devam edeceği haberi, çıkarıcı çevreler ve meselelerin derinliğine inemeyen gaziller tarafından sükranla karşılanmıştır. Oysa, Türkiye'nin güvenliğini sağlamak gereğiyle yapılan bu askerî yardımlar, aslında Amerikan kapitalistlerinin geri kalan ülkeleri sömürmek için planladıkları bir soygun düzeninden başka bir şey değildir. Arkadaşımız Mekin Gönenc'in bizzat Amerikan kaynaklarından yararlanarak hazırladığı aşağıdaki inceleme yazısında Amerikan askerî yardımının içyüzünü bütün çıplaklığıyla öğreneceksiniz.

Mekin GÖNENÇ

GEREK savaş sanayiini, gerekse buna bağlı öteki sanayi kollarını yaşatmak ve bunları devamlı şekilde işler durumda bulundurmak için Amerika Birleşik Devletleri'nin politik hayatını ayuğ içinde tutan kapitalist çevrelerin yıllardan beri uyguladıkları çeşitli metodlar vardır. Ülkenin tüm ekonomisiyle olduğu gibi, tüketim ve işgücü politikasıyla da çok yakından ilgili olan bu hal çarelerinin başhcalarını şu şekilde sıralayabiliriz:

a) Dünyanın öteki bölgelerinde mahallî savaşlar çıkartmak, bu savaşlara gerek doğrudan doğruya, gerekse dolaylı bir şekilde katılmak, buralara devamlı şekilde silâh, cephane ve araç göndermek;

b) Ekonomik bakımdan gerikalmış ülkelere, "komünist blok içerisinde düşürmemek" gereğiyle ekonomik ve askerî yardımlar yapmak;

c) Dünyanın çeşitli coğrafi bölgelerinde askerî paktlar kurarak anlaşmaların tarafı olan devletlere savaş malzemesi satışlarının tekelini kendi elinde bulundurmaktır.

Bu yazıda üzerinde duracağımız konu, Amerika'nın bazı ülkelere ve bu arada özellikle Türkiye'ye yapmaktaki olduğu askerî yardımlar olacaktır. İlk bakışta bu askerî yardımların kamu üzerinde bıraktığı izlenim, Amerika Birleşik Devletleri'nin cömertliği, yüksek kalıblılığı, müttefiklerini kuvvetlendirmek için kendi vatandaşlarından vergi alarak topladığı paralarla hiçbir zorunluluğu olmadığı halde gayet iyi niyetlerle yardımlar yaptığı şeklinde olmaktadır.

Ne var ki, kapitalist düzenin, özellikle Amerika'nın ekonomik politikasının derinlerine inenler, bunun hiç de böyle olmadığını, aksine küçük ve az gelişmiş devletlerin bu yardımları kabullenmekle dev Amerikan sanayiine hizmet ettiklerini ve onları beslediklerini, bu yardımların, keçiboynuzu örneği, görüldüğünden daha azını aldıklarını, karşılığında da çok kereler ekonomik ve politik özgürlüklerini yitir-

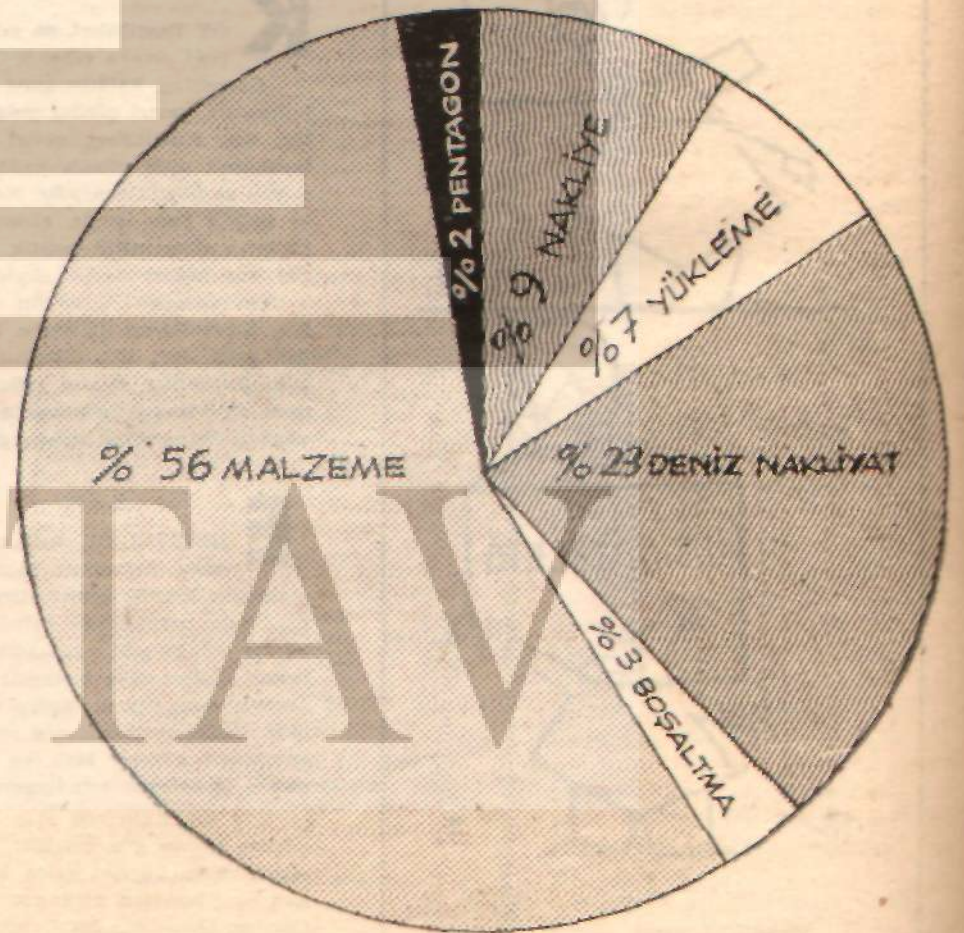
diklerini, kendi savunmalarıyla ilgili askerî planlama ya da askerî harekâta girişmede dahi kontrol ve karar hakkını kaybettiklerini, Amerikan bütçesinde kabul edilen askerî yardımların ancak yüzde 3'ünün döviz olarak Amerika dışına harcadığını görecektir.

Amerikan meclislerinde onaylanan askerî yardımların dolar olarak toplamı hiçbir zaman yardım alan devlete aynen intikal etmemektedir. Bütçelerde kabul edilen yardımların miktarı ile neticede gönderilen malzemenin değeri üzerinde yaklaşık olarak yüzde 50 oranında bir fark bulunmaktadır. Özellikle askerî yardımlar konusunda kabul edilen miktarların ne şekilde harcadığını madde madde açıkladığımızda, sayın okurlar, yardım adı altında kimlerin çöplendiğini ve dolarların hangi yerlere aktığını bütün çıplaklığıyla görecektir. Şimdi bu iddiamızı yuvarlak rakamlarla açıklayalım:

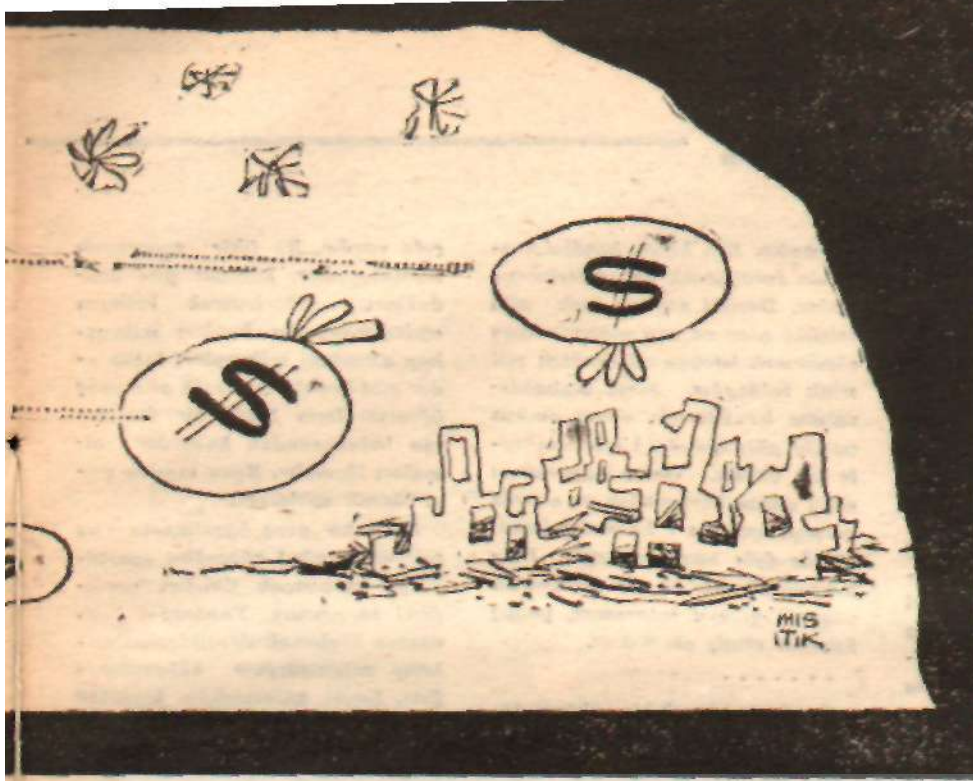
Diyelim ki, Amerika Birleşik Devletleri'nin Türkiye'ye herhangi bir yıl içinde yapacağı askerî yardımın tutarı 100 Milyon Dolar olsun. Bu demek değildir ki, Türkiye'ye verilen malzemenin tutarı 100 Milyon Dolar'dır. Bu miktar, malzemenin bedeli yanında, ulaştırma, liman, ardiye ve idari olmak üzere tüm masrafları da içine almaktadır. Bakın, bu paralar nerelere harcanmaktadır:

1. Gerek Pentagon'da, gerekse Amerikan Dışişleri Bakanlığı'nda, askerî yardımların yönetilmesiyle görevli geniş kadrolar bulunmaktadır. Bu büroların ve personelin tüm masrafları, bizzat yardım feshinden karşılanmaktadır. Buralarda çalışanların çoğu, uzman statüsü altında en az senenin dört ayını görevli olarak çeşitli gezilerde geçiren bol harcırahlı ve yüksek ücretli kişilerdir. Paranın kaynağını bildikleri için, bir mirasyedi hovardalığı içinde su gibi para harcamaktadırlar. Yapılan hesaplara göre, yardımların yaklaşık olarak yüzde 2'si bu yüksek ücretli perso-

nele ve bürolarla ilgili diğer masraflara harcanmaktadır. Bizim yukarıda aldığımız örneğe göre 100 Milyon Dolar'ın 2 Milyon'luk kısmı daha Pentagon'un ya da Dışişleri Bakanlığı'nın kapılarında kaybolmaktadır.

Grafikte görüldüğü gibi, Türkiye'ye yapılan Amerikan askerî yardımının yüzde 44'ü çeşitli yollardan yine Amerikalılara gitmekte, ancak yüzde 56'sı malzeme olarak Türkiye'ye gelmektedir...

4. Malzemenin Amerikan limanlarından Türk limanlarına gönderilmesi için Amerikan Hükümeti'nin almış olduğu bir prensip kararı vardır. Bu karara göre, bütün yardım malzemesi, yalnızca Amerikalıların sahip bulunduğu gemi şirketleriyle taşınacaktır. Yabancıların sahibi bulunduğu herhangi bir gemi şirketi daha düşük bir navlun teklif etse de, malzeme yine Amerikan gemileriyle taşınacaktır. Bu durum, değişmeyen mutlak bir kural haline gelmiştir. Amerika'nın Atlantik limanları ile Doğu Akdeniz limanları arasında seferler yapan başlıca iki gemi şirketinin (*Prudential Lines* ve *American Export Isbrandtsen Lines*) son on iki yıldır Amerikan askeri yardım malzemesi nakliyatı sayesinde, Doğu Akdeniz seferlerinde ayakta kalabildikleri ve hiçbir zaman zarar çizgisinin altına düşmedikleri bir gerçektir. Bazı kereler sayet Türk limanlarına gemi bulunmayacak olursa, bu takdirde malzeme Fransız, İtalyan, Yunan ya da Kuzey Afrika limanlarına boşaltılmakta ve daha sonra da Amerikan Hükümeti'ne ait yarı askeri statüdeki USNS rumuzlu gemilerle (personeli sivil olan Amerikan nakliye gemileri) Türkiye'ye taşınmaktadır. Ayrıca, bu gemilerin bir kısım masrafları ile yükleme ve boşaltma limanlarından tüm masrafları yine yardım faslından karşılanmaktadır. *Space ve Time Charter* (geminin herhangi bir ambarını ya da ambarlarını ya da seferini kiralamak) navlun tarifeleri gözönünde tutularak yapılan hesaplamalara göre her yıl yaklaşık olarak yardımların yüzde 23'ü deniz nakliyatına harcanmaktadır.

5. Malzemenin Türk limanlarında boşaltılması ve yurt içindeki depolara sevkedilmesi ise, yine bu yardım fonlarından karşılanmakta ve yukarıda bahsettiğimiz yüzde 3 tutarındaki miktar da Türkiye'deki boşaltma, ardiye ve liman ücretleriyle Amerikan Askeri Yardım Kurulları'nda çalışan personelin ücretleri ve karargahların kirası gibi diğer masraflara harcanmaktadır.

Kaçakçılık

Ne var ki, Amerikan Hükümeti gayet kurnazca hareket edip bu masrafların karşılığı olan parayı hiçbir zaman Amerika'dan döviz olarak transfer etmemekte, Türkiye'ye Türk Lirası karşılığı (serbest döviz borsası üzerinden) sattığı buğdaylar dolayısıyla elinde bulundurduğu Türk parasıyla yapmaktadır. Daha sonra da, bu şekilde sarf edilen paraları (resmî döviz borsası üzerinden) yardım fonundan düşmektedir. Üstelik, Amerikan yetkilileri yıllarca çirkin bir hileye başvurmuş, ilgili Türk makamlarında yardımların ne şekilde hesaplandığını tam olarak bilmeyen yetkililerin bulunmasından yararlanarak Türkiye'deki kendi askerleriyle onların

ailelerine gelen malzemenin nakliyat, boşaltma, liman ve idare masraflarını da bu yardım fonunda çıkarmışlardır. Şöyle ki:

Askeri yardımlarla ilgili Amerikan malzemesi bütün dünyaya iki ayrı statü içinde gönderilmektedir. Bunlardan biri M.A.P. (*Military Aid Program*), diğeri de MDAP (*Military Defence Aid Program*)'dır. Birinci statüye yardım alan devlete gönderilen askeri malzeme; ikincisine ise yardım yapılan ülkedeki Amerikan askeri ve sivil personeli ile bunların çalıştıkları karargahlara ait ve bir de Amerikan personelinin ailelerine ait her türlü ev eşyası, otomobil, kantin ve gıda maddeleri girer. Bu yardımlarla ilgili statüleri hazırlayanlar başlangıçta araya öyle bir madde sıkırtmışlardır ki, böylelikle kendi personeline ait malzemenin tüm masraflarını da Türk yardım fonundan çıkarmışlardır. Araya sıkırtıverdikleri maddeye göre, Amerikan yardım malzemesi getiren bir gemide sayet bir tek kasa MAP statülü eşya dahi bulursa, MDAP statülü eşya da dahil bütün malzemenin masrafları yardım fonundan karşılanacaktır. İşte bu maddeye dayanarak yıllarca Türkiye'deki kendi personeline külliyetli miktarda malzeme gönderecekleri zaman, bunun yanında 3-5 kasa da Türk Ordusu'na ait MAP statülü yardım malzemesi ekleyerek MDAP statülü malzemenin masraflarını da yardım fonundan çıkarmışlardır. Son onbeş yıldır İstanbul, İzmir, Derince ve İskenderun limanlarına bu cins malzeme getiren gemilerin manifestoları incelenecek olursa, bu söylediklerimizin doğruluğu ortaya çıkacaktır. Ne var ki, çok kereler Amerikan askeri makamları bu tip eşyayı (*Dock Receipt*) denilen askeri manifestolarla yaptıklarından, en doğru bilgiler Türk gümrük makamlarına verilen Amerikan beyannamelerinden kolayca çıkarılabilir.

6. Bütün bu açıklamalar da gösteriyor ki, yazımıza örnek olarak aldığımız 100 Milyon Dolar'ın yaklaşık olarak 2 Milyon'u Amerikalı personele, dokuz milyonunu Amerikan nakliye şirketlerine, 7 Milyon'u liman yükleme ve boşaltma şirketlerine, 23 Milyon'u gemi şirketlerine, 3 Milyon'u da Türkiye'deki masraflara harcanmakta, yani toplam olarak 44 Milyon Dolarlık bir meblağ malzeme yerine başka alanlara akmaktadır. Türk Ordusu'na verilecek malzemenin satın alınması için artakalan para ise, yalnızca 56 Milyon Dolar'dır.

Bu yüzde 56'nın harcanma geldiği ise, üzerinde dikkatle durulması gereken incelikler göstermektedir. Şöyle ki:

A) Amerikan askeri yardımı ile ilgili her türlü işlem büyük bir gizlilikle yapıldığından, henüz kesin olarak ortaya çıkarılmamış olmasına rağmen, Amerikan çevrelerinde mevcut bazı iddialara göre, Amerikan silahlı kuvvetlerinin bazı kullanılmış ve zamanı dolmuş, ya da demode olmuş silah ve araçları önce bazı müteahhitlere toptan o-

Amerikan
Askeri Yardım
Kurulu
Başkanı
Tümgeneral
Benjamin
Evans

larak haraç mezat satılmakta ve sonra da bunları yine kendilerinden ya da kurdukları tampon şirketlerden fahiş fiyatlarla satın alıp yardım ettikleri ülkelere göndermekte ve bir aracı sınıf her yıl milyonlarca dolarla tıka basa beslenmektedir. Özellikle dış yardımlarla ilgili servislere çalışan ve karar yetkisine sahip bulunan bir çok görevlinin rüşvet alma hususundaki ününü bütün Amerika bilmektedir. Şurası unutulmasın ki, Amerikan kapitalist düzeninin serbest rekabette kullandığı en hayati yollardan biri de rüşvettir. En küçüğünden en büyüğüne kadar bütün şirketler ayrıntısız rüşvete başvurur. İşte bu şekilde, çürüğe çıkmış malzemeler, yardımı alan ülkeye ulaştığında çoğunlukla kısa bir zaman içinde kullanılmaz hale gelmektedir.

Kalitesiz ve pahalı

B) Amerikan savaş sanayisini elinde bulunduran büyük bir kapitalist zümre, aralarında kurdukları tröstlerle fiyat kontrolünü ellerinde tutmakta ve hükümetlerle yaptıkları alım satım işlemlerinde en yüksek fiyatları uygulamaktadırlar. Esasen Amerika Birleşik Devletleri'ndeki üretim ve işçilik ücretlerinin yüksekliği göz önüne alındığı anda da, aynı miktarda para ile Japonya'dan yaklaşık olarak yüzde 22, Kanada'dan yüzde 11, Almanya'dan yüzde 26, İngiltere'den yüzde 21 oranlarında daha fazla malzeme satın almak imkânının bulunduğu ortaya çıkar. Yani, Amerika Birleşik Devletleri herhangi bir ülkeye askeri yardım olarak ayırdığı meblağı kendilerinin döviz olarak kullanmalarına imkân verdiğinde, bu ülkelerin yukarıda saydığımız memleketlerden aynı para ile çok daha fazla miktarda ve daha iyi kalitede malzeme temin etmek şansına sahip oldukları görülür. Üstelik bu ülkelerden Türkiye'ye olan navlun ücretleri de hemen hemen yarı yarıya olduğundan, yardım malzeme şeklinde intikali daha da fazlalır. Fakat askeri yardımlar aslında Amerikan sanayicilerine ve dola-

yısıyla Amerikan ekonomilerine yapılmak üzere değil, Amerika'dan malzeme almanın hayalini bile kur-

Bu yardımlar komünizminde duracağımız ve Türkiye için hayati bir önem taşıyan bir cephese vardır ki, o cepheden verilecek malzemeyi kim kendi ellerinde bu malzemeyi şartlı vermesin? Türk askeri bunları kullanırsa dahi sahip değildir. En küçük parça ve cephane gibi zemenin ikmali ve yeniden cık Amerika'dan yapılabilir.

Biz, bu şartların sakur gurabileceği tehlikeleri aslara bırakırken yalnızca kamuyuoya duyurmak istediğimiz araştırmalardan şunu ki, uzun yıllar önce Amerikalıların tröstleri ile Türkiye'de kullanılan kırk kalem matik piyade tüfekleri biriktirilmiş, bunlar Amerikan yitik piyade tüfekleriyle yer almıştır. Bunların mermileri de geldiği için son 3-4 yıl içi hasas Kıbrıs durumunun sıradaki, kara ordusunda de depolarında büyük bir mermi gözümlüştür. Mermisiz bir savaş gücünün bir hiç olduğu meke dahi lüzum yoktur.

Şayet bu söylediklerimizin bir yerden itiraz yükselse kendilerine bir tavsiyede bulunalım. Son 15 yıldır Amerikan Türkiye için onaylanan yardımlarını altalta yazıp toplamda da Türk Ordusu'nun eline verilmeleri kalem kalem ve göre gerçek değerleriyle aradaki farkın yüzde 50 civarında derhal görecektir.

Bu bilgilerin gizliliğini bozurlarsa, kendilerine bir halk deyişimiyle cevap verelim:

"Yapmakta olduğum her şeydir. O derece gizli işler gördüm ne haltettiğimi kendim biliyorum!"

Tonguç'tan mektup...

Ankara, 29/VI/1945

Kardeşim N.K.,

24/VI/1945 tarihli mektubunu aldım. Bana mezunlardan haftada tahminen 3-5 mektup gelmektedir. Bunların sayısı da 500'ü bulmuştur. Senin mektubun kadar durumu karanlık gösteren başka bir yazıya henüz rastlamadım. Buna benzeyen mektuplar var, fakat onların da hiçbirisi meseleyi seninkinde olduğu gibi bir çıkmaza götürüp sokmuyorlar. Esasen daha ilk satırlarda (gelen mektupların çoğu benimki gibidir) diye bir de hüküm veriyorsun ve adeta herkesin durumunun böyle olmasını istiyor gibi bir eda ile konuşuyorsun. İşte hayatı kara görme işi buradan başlıyor. Bazı

genç öğretmenler mesleğe ilk atıldıkları yıl böyle bir ruh sarsıntısı, görüş kirliliği veya darlığı geçirirler. Bu hal başka mesleklerle mensup bir çok insanlarda da görülür.

.....

Genç mezunlar için hayat sahası geniş, bizim elimizdeki yardım imkânları çok bol. Elverişli ki, o bize kendisine yardım edilince yerinde bir hareket olacağı kanaatini versin. Biz sizleri hayata atmakla aynı zamanda sınamaktayız. Ana ilkelere dayananlara, ilköyle inananlara, onun uğrunda can vermeyi göze alanlara, istemesini bilenlere yardımlarımızı çoğaltacağız. Sizlere hiçbir şey hazır lokma şeklinde verilmeyecek. Her türlü yardımın sonunda sizlerden daha çok iş is-

teyeceğiz. Sizi kendi kendinizi ayakta durabilecek hale getirinceye kadar. Devleti sağılan inek gibi telâkki eden ve onu mütemadiyen sömürmek isteyen zihniyetten sizi uzak tutacağız. Sizin mukadderatınız kendileriyle omuz omuza vazife gördüğünüz köylülerinkiyile bir olmalı. Onlar hayatlarını nasıl ondan korkmadan ve onunla çarpışa çarpışa kazanıyorlarsa, siz de öyle kazanacaksınız. Diplomaya güvenir ve ona dayanarak yazama yolunu tutarsanız, yanlış hareket etmiş olursunuz.

.....

Sana son olarak bir noktayı daha duyurmak isterim. Memlekette gizli gizli çalışan ve köy enstitüsü mezunlarının muvaffak olmalarını istemeyen bir fikir cereyanını etrafa yaymak isteyen bir

çete vardır. Bu fikir cereyanını körükleyenler, hafızlar gibi okuduklarını ezberleyerek belliyen aydınlardır. Biz bunları mikroskop altındaki mikropları takip eder gibi kovalarız. Senin gibi genç öğretmenlerin böyle bir mesele- nin bulunuzundan haberdar olmaları lazımdır. Bunu meslek sırası olarak saklıyorum.

Sana bir genç öğretmenin ne şekilde hareket edeceğini ayardırmaya yarayacak fikirleri verdiğimi sanıyorum. Yazacağım cevaptan söylemek istediklerimi anlatıp anlamadığına hükmedeceğim. Şayet anlamadığın kısımlar olursa tekrar yazacağım. Bizim görevimiz de bu. Çok çok gözle- rinden öperim.

İlk Öğretim
Umum Müdürü

HAKKI TONGUÇ
— Aydınlik savaşçısı —

İSTE TONGUÇ'UN 20 YILDIR YAYINLANMAYAN CEVABI

Köy Enstitülerinin kuruluş yıldönümü olan 17 Nisan dolayısıyla aşağıda yayınladığımız Hakkı Tonguç'un yazısı, hepüz Genel Müdürlükten ayrılmadan önce Köy Enstitüleri ve İlköğretimle ilgili eleştirmelere karşılık olarak yazılmıştır. O zaman yayımlanma imkânı bulunamayan bu yazı, ilk defo, bazı kısımları özetlenerek ANT'ta çıkmaktadır. "İlk Öğretim İşleri - Bunları Tenkit Edenlere Cevap" başlığını taşıyan bu yazı, kendi yazısıyla, evrakı arasında bulunmaktadır.

İLKÖĞRETİM işlerini tenkit edenleri ve tenkit şekillerini ikiye ayırmak icabediyor.

Bunlardan birinci bölüme girenler, memleketin bu davası üzerinde yürekleri titreyen iyi kalbli insanlardır. Onlara tenkit şeklinde de olsa, işlerini destekledikleri, bu işi daha dikkatli yürütmemize yardım ettikleri için önce teşekkür ederim.

İkinci bölüme giren tenkitçilerin bu işi iyi niyetle yaptıklarına inanmadığım, özel maksatlar güttüklerini bildiğim için, şimdiye kadar bu gibilere cevap vermemek yolunu tuttum. Eğer şahısla ilgili asla bulunmayan bazı sözleri bana isnad etmeselerdi, eğer benim kanaatlerim olmayan bir takım bayağı düşünceleri benim düşüncelerim gibi göstermeğe kalkmasalardı, eğer yapmadığım işleri yapmışım gibi göstermeselerdi, eğer davaya hiyanet etmek yolunu tutmasalar ve hakikata uymayan sözleri yazıya dökmeselerdi onlara cevap hazırlamak için bir dakikamı bile harcamazdım.

1. Kötü niyetli tenkitçiler, İlköğretim alanında yapılan işleri kendime mal ettiğini, halbuki onları kendilerinin yapmış olduklarını ileri sürüyorlar. Bu işleri başıma buyruk olarak yaptığımı hiç bir yerde ne söyledim ne de yazdım.

İlköğretimin ana ilkeleri Büyük Millet Meclisi'nce kabul edilen kanunlarla saptanmıştır. Bu ilkeleri gerçekleştirenler en ıssız köydeki eğitimci ve öğretmenlerden Milli Bakanı'na kadar bu alanda yer alan çalışan ve dürüst hareketli insanlardır. Onların arasında bir

yerim varsa, bu sadece 26 yıldan beri süregelen meslek hayatımın icabıdır.

2. Tenkitçilerin özel maksatlar güdenleri, yıllarca önce yayımlanan kitaplarının değersizliğini belirtmek için hayli enerji tüketiyorlar. Bu hareketlerinde

okuyuculara sanımlı hizmet emeli gütselerdi, onları negredildikleri zaman incelerler, tartışma yoluna o zaman girelerdi sanırım.

Komisyon halinde yazılan bazı okul kitaplarında ilgililerin adları belirtilmediğini bir suç gibi ortaya atanların bö-

yle olmasını o zaman komisyonda çalışanların çoğunlukla istemediklerini hatırlamaları lazım. Hatta yalnız bu noktayı değil, niçin istenilmediğini de..

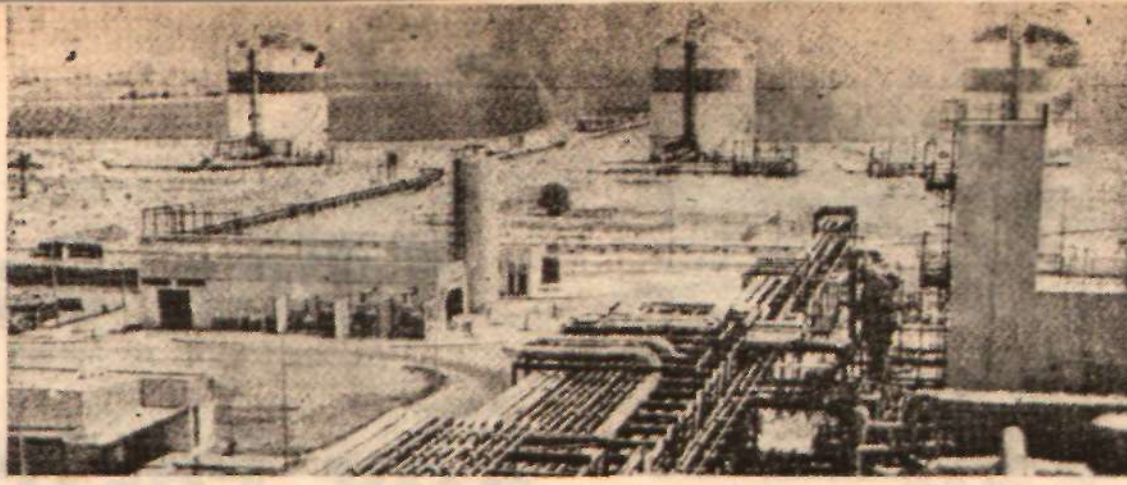
Benim kitaplarıma bir vesika olarak alınmış bazı parçaların sahiplerini belirtmemiş isem, bu da kendilerinin o tarihlerde böyle bir şeyi istemeyişlerindendir. Çünkü o vakitler bazı kimseler bu işlerin gelişme şekline göre mütemadiyen poz değiştiriyorlardı.

Kitap yazma tekniğinin gerektirdiği ve bir nezaket icabı olarak yapılması gereken şey yapılmıştır. Köyde Eğitim adlı kitabımın sonundaki çizelge bu eser hazırlanırken yardımlarını gördüklerimin adlarını belirtir. Fena bir niyet taşımadığımı göstermek için yetecek bir delildir bu.

3. Meslekdaşların verecekleri buluncu hükümleri hiçe sayan tekitçiler, benim türlü menşelerden gelme öğretmen ve müfettişlere karşı tarafgirlik yaptığımı, bu yüzden işlerin bozuk gittiğini ileri sürerek bir kısım insanları tahrik etmeğe kalkıyorlar. Görevini iktidarı nisbetinde yapan, ülkü ve ilkelerimize hiyanet etmeyen, ödevi özel emel ve ihtirasları için âlet etmeyen her meslekdaşı aynı sevgi ve saygıyı gösterme ilkesi güderim. Hırsıza, karakter-size tavizat vermem. Hiç kimsenin ekmeğine engel olmayı aklımdan geçirmem, kötünün bile hapishanede gülmemesini istemem.

Tonguç
enstitüsü
köylü
çocukları
ile...

Yabancı petrol şirketleri Orta Doğu'ya yıllardır sömürmektedir.

"PETROL ŞİRKETLERİ KAN EMİYORLAR!"

Başkan Ârif'e göre, "Irak halkı, bütün güçlüklerle göğüs gererek bu şirketlerin üstesinden gelecektir!"

RAK Cumhurbaşkanı Ârif, geçen hafta Bağdat'ta yaptığı bir konuşma sırasında, yabancı petrol şirketleri için şunları söylemiştir:

"... Kan emen merhametsiz kuruluşlar... Irak halkı, bütün güçlüklerle göğüs gererek, bu şirketlerin de üstesinden gelecektir..."

Ârif'in sözleri, kendi siyasi bağlantıları açısından ne kadar samimidir, bilinemez. Çünkü, şimdiye kadar Batılı petrol şirketlerini sözle yerip tatbikatta aynı şirketlerin menfaatine hizmette hiç kusur işlememiş kukla devlet adamları, Orta Doğu tarihini doldurup taşıyor.

Ancak, Ârif'in samimiyeti dışında, artık herkesin bildiği bir gerçek vardır: Irak Başkanı'nun iddiası olaylara yığda yüz uygundur; petrol, batı liderlerinin Orta Doğu politikasında, ana unsur durumundadır.

Bakışa deyimiyle, başta Amerika olmak üzere, Batılı büyük devletlerin Orta Doğu politikalarını anlamak için

tekiki gerekli bir kaç unsur başında "petrol" gelir.

Konuyu, en kısa şekilde, şöyle özetliyebiliriz:

1) Amerika dahil, bütün büyük Batı devletleri, petrol ithal ederler.

2) Amerika'dan gayri, Batılı büyük devletlerin hiç birinde, belirli miktar petrol çıkmaz.

3) Amerika'nın petrol rezerveleri, Birinci Dünya Harbi öncesi devresinde anlaşılmıştır ki, nisbeten kısa süre sonra tükenecektir.

4) Dünya'nın belli başlı büyük petrol müstahsil ülkeler, Orta Doğu dışında, mahduttur. (1965 istatistiklerine göre, Kuzey Amerika'da, Birleşik Amerika 2 milyar 348 milyon 514 bin varille başta gelir. Güney Amerika'da, Venezuela, 1 milyar 267 milyon 602 bin varille ön plandadır. Avrupa'da, petrol ihracatçısı Sovyetler, 1 milyar 796 milyon varillik istihşale sahiptir.) Ve, Bir-

leşik Amerika gibi, Venezuela petrol-leri de çok büyük rezervelere sahip sayılmamaktadır.

5) Batılıların petrol ihtiyaçları (atom santrallerine rağmen), her geçen gün artmaktadır; ve daha uzun yıllar artacaktır.

6) Kısacası, başta Amerika olmak üzere, Batı Bloku'nun başlıca petrol kaynağı Orta Doğu ülkeleridir.

7) Orta Doğu'lu 14 ülkenin (Bahreyn, Cezayir, Fas, Irak, İran, İsrail, Katar, Kuveyt, Kuveyt tarafsız bölgesi, Libya, Mısır, Suudi Arabistan, Türkiye, Umman'ın) petrol istihşal tutarları yine (1965 istatistiklerine göre) 3 milyar 751 milyon 995 bin varildir.

8) Fakat hepsinden önemlisi, Orta Doğu'da halen çıkarılan petrol, mevcut rezervelerin çok küçük bir oranına tekabül etmektedir. Başka deyimle, Orta Doğu'nun petrol serveti, ne Birleşik Amerika'nın, ne Venezuela'nın, ne Sovyetler Birliğininine kıyaslanamayacak derecede büyüktür. Orta Doğu'da bilinen petrol alanlarından onda biri bile bugün işletilmemektedir.

Görüldüğü ki, genellikle Batılı büyük devletler açısından, özellikle Batı Bloku lideri Birleşik Amerika bakımından, Orta Doğu petrol-leri (dolayısıyla Orta Doğu ülkeleri) özel bir önem taşıyor. Batılı kapitalist çevrelere, belki en büyük gelir kaynaklığını, Orta Doğu yapıyor. Bir bakıma petrol, Batı idarecileri ile Orta Doğu halkları arasında, aşılması imkânsız uçurum açıyor.

Çünkü, Batı kapitalizmi, Orta Doğu'nun petrol-lerini sömürmeden sistemini devam ettiremez. Orta Doğu halklarıysa, haklı olarak, kendi tabii servetlerini kendileri yönetmek, yani sömürtilmemek isterler.

Irak Cumhurbaşkanı Ârif'in geçen hafta Bağdat'da sarfettiği sözler, bu bakımdan olaylara uygundur. Orta Doğu'daki huzursuzluğun, gerçek sebebini ortaya çıkarmaktadır.

BAŞKAN ÂRİF
(Sömürücülerle savaş)

AMERİKA

■ Washington, bütçe açığını ilk defa dış yardımlarla kapatabiliyor

BUGÜNE kadar dışarıya yardım yapan Birleşik Amerika, belki tarihinde ilk defa, başka devletlerden belirli ekonomik yardım almış sayılıyor.

Çünkü, "New York Times" Gazetesi'nde Edwin Dale imzasıyla yayımlanan bir makaleye göre, eğer Amerika yabancı bazı ülkelerin "anlayışıyla" karışılmasaydı, 1966 tediye bilançosunda 3 milyar 100 milyon Dolar'lık bir açık verilecekti. Ancak, bahis konusu "anlayış" yardımıyla, Amerika'nın açığı 1 milyar 400 milyon Dolar'da kalmıştır.

Tediye Bilançosu, ithalat ve ihracat dahil, bir ülkenin tüm dış hesaplarını kapsayan para dengesidir.

İşte, yabancı ülkelerin işbirliği sayesinde, Amerika'nın bu tediye bilançosu "cambazlıklara" konu yapılmıştır. Neticede, normal açık 3 milyar 100 milyon Dolar etmek gerekirken, sadece 1 milyar 400 milyon Dolar'da tutulmuştur.

Edwin Dale'e göre, Amerika lehine dostlarının giriştikleri cambazlıklar, genellikle şunlardır:

1) Yabancı ülkelerin 736 milyon Dolar'lık kısa vadeli alacakları, "bir yıldan fazla süreli vadeli depozito" (depot a terme de certificats de depot a echeance de plus d'un an) şekline çevrilmiş-

ÜLKE 42 GALONLUK VARİL OLARAK

Bahreyn	20.788.000	varil
Cezayir	206.258.000	"
Fas	782.000	"
Irak	482.461.000	"
İran	688.215.000	"
İsrail	1.469.000	"
Katar	84.215.000	"
Kuveyt	791.903.000	"
Kuveyt tarafsız bölge	132.285.000	"
Libya	445.374.000	"
Mısır	45.556.000	"
Suudi Arabistan	739.078.000	"
Türkiye	10.827.000	"
Umman	102.804.000	"
	3.751.995.000	"

Not : Rakamlar, 1965 yılı istatistikleri esas alınarak hazırlanmıştır.

tır. Delayısıyla da, aynı rakam, sermaye girişi gibi gösterilmiştir.

2) Gerek Dünya Bankası gerekse diğer milletler arası müesseseler, aynı tip "cambazlığa" 361 milyon Dolar için girişmişlerdir.

3) Amerika'nın dostu bir çok devlet, Amerika'ya olan 428 milyon Dolarlık borçlarını, zamanından önce ödemişlerdir.

4) Özel şahısların 139 milyon Dolar tutarındaki borcunu, vadesinden önce, Kanada Merkez Bankası Amerika'ya ödemiştir.

5) Amerikalılar elinde bulunan Dünya Bankası'nın 23 milyon Dolarlık bonolarını, Kanada Merkez Bankası peşin para ile satın almıştır.

Oysa, Amerika'nın tediye bilançosunda açık vermesi demek, Dolar alacağına sahip diğer ülkelerin aynı alacaklarını Amerika'dan altın şeklinde istemelerine yol açabilir.

Böylece, ticaret bilançosu lehine dahi dengelense, tediye bilançosundaki açık sebebiyle altın stoku azalan Amerika'nın parası (yani Dolar'ı) şimdiki kıymetinden aşağı düşme tehlikesiyle karşılaşır.

Vakia, Amerikan Doları'nın kıymetten düşmesi, öyle hemen oluyabilecek bir şey değildir. Çünkü Dolar'ın kıymetinde her sarsıntı, bütün diğer Batı ülkelerini etkileyecek; onların ekonomilerini de temelden sarsacaktır. Başka deyişle, siyasî, ekonomik, sosyal anlamazlıkları ne dereceye varırsa varsın diğer Batı'nın kapitalist ülkeler Amerikan Doları'nı korumakta kendileri için menfaat (hattâ zaruret) göreceklerdir.

Ancak, Vietnam harbinin dipsiz kuyusu gibi Amerikan mâli gücünü kemirdiği; nisbeten daralmış dünya piyasalarında, Batı'lılar arası rekabetin, her geçen gün kızıştığı; enflasyonist baskıların, üfuklarda gittikçe kuvvetlendiği bir devirde, Batı Bloku "süper lideri" Amerika'nın başkalarına muhtaç kalması yine de mânidardır.

KIBRIS

■ Yunanistan'a göre, Türkiye Amerika'nın isteğine uygun hareket etmektedir.

YUNANİSTAN'ın Avrupa Parlamentosu'ndaki Temsilcisi Atina Siyasal Bilgiler Rektörü Georges Tenekides'in Paris Hukuk Fakültesi'nde verdiği bir konferansta açıkladığına göre, Türkiye Kıbrıs Meselesi'ni Birleşmiş Milletler'de çözümlenmek yerine NATO üyesi diğer ülkelerle çözümlenmek yolunu seçmek suretiyle Birleşik Amerika'nın isteğine uygun olarak hareket etmiştir. Tenekides, halen devam etmekte olan gizli görüşmelerin müstakbel sonuçları hakkında da şu tahminde bulunmuştur: "Görüşmeler sonucunda Kıbrıs NATO'ya bağlanacak ve Yunan Kralı Kıbrıs Kralı olacaktır. Yunanistan'ın da üyesi bulunduğu NATO'ya Kıbrıs'ın bağlanması ve Yunan Kralı'nın Kıbrıs Kralı olması geniş anlamda bir Enosis demektir. Eğer ileride Kıbrıs NATO'dan çekilirse ada Yunanistan'a ve NATO üsleri de Türkiye'ye verilecektir. Bu durum Amerika'nın isteklerine uygundur. Fakat Sovyet Rusya, adanın tam bağımsızlığından yanadır. Gerek Enosis'e, gerek NATO üslerinin kurulmasına karşıdır."

DIŞ YORUM

FÜZE SAVAR FÜZELER AMERİKA'YI KORKUTUYOR

■ Yeni Sovyet silâhları Amerika'nın dış politika geleneğini temelden yıktıyor.

HALUK TANSUĞ

BATI Bloku «süper lideri» Birleşik Amerika, İkinci Dünya Savaşı'ndanberi, dış politikasını genellikle iki temel üzerine oturtur:

1) Silâh, 2) Dolar.

Bu iki faktör dışında ise, Washington idarecilerinin, entellektüel unsurlara pek önem verdikleri yoktur.

Nitekim, İkinci Dünya Savaşı devrelerinden bu yana, Batı Avrupa'lı siyaset adamları Amerikan dış politikasını hep aynı sebeple tenkid eder dururlar.

İşte, en son gelen haberlere göre, bahis konusu bu iki temelden biri (silâh), Amerika açısından ruhanî üstünlüğünü kaybetme yolundadır.

Çünkü, Amerika'nın basını Sovyetler, «füze savar füze»lerde beklenilmeyen başarılar sağlanmışlardır. Delayısıyla, Washington'un atom füze-leri, hiç bir işe yaramama ihtimaliyle karşı karşıyadır.

Ayrıca, klâsik silâhlar bahsinde de Amerika, küçücük Vietnam'da belirli askeri başarı sağlayamamaktadır. Hattâ, en son haberlere inanmak gerekirse, bu yüzden Amerika'nın Vietnam'daki kaybı gittikçe artmaktadır. Washington, Vietnam'daki silâh çatışmayı, imkân bulursa durdurma eğilimindedir. (Bak: ANT, 14 Mart 1967, sayfa 13).

Şimdi «füze savar füze» meselesini renklendirebilmek için, en son gelişmelere bakalım.

Bundan takriben 18 ay önce, Birleşik Amerika Savunma Bakanı Mac Namara, bir beyanat vermişti. Amerika'nın atom başlıklı füze-lerde, Sovyetler'e kıyasla (gerek adet gerekse kalite bakımından) çok ileri olduğunu iddia etmişti.

MacNamara'nın iddiasını bir an için münakaşız gerçek kabul etsək bile (ki, Sovyetler'in 100 megatonluk hidrojen bombaları ve çok uzun menzilli ku'alar arası füze-leri hatırladığında, kalite meselesi pek âla münakaşa konusu hâle gelir) Amerikan üstünlüğü yakın gelecekte yine bir anlam taşınmayabilecektir. Çünkü, Sovyetler (kendilerininkinden çok daha fazla bile olsa) Amerikan füze-lerini havada imha ederlerse ve Amerika (adette kendisininkinden çok

daha az bile olsa) Sovyet füze-lerini havada durduramazsa, sadece fabrika imalatında kalacak üstünlük pratik fayda getirmeyecektir. Çünkü Amerika, füze üstünlüğüne rağmen, Sovyetler'den çok daha fazla fabrikata uğrayıp savaşı kaybedecektir.

İşte, son zamanlar Batı basınına intikal eden iddiaya göre, Sovyetler, düşman füze-lerini atmosfer dışında imha için bir «füze savar füze» sistemi keşfetmişlerdir. Bahis konusu sistem, iki yıldır Sovyet şehirleri çevresinde bilfiil kurulmaktadır. Sistemin mahiyeti ve tesir derecesi hakkında, Washington çevrelerinin tam bilgileri yoktur.

Eğer Sovyetler'in başarısı gerçekse, bu, iki Blok lideri arasında kuvvetler dengesini Amerika aleyhine bozar, Washington dış politikasını sarsar. Amerika'nın milyarlarca Dolar sarfedip, yıllarca uğraşp, bir «füze savar füze» sistemi kurmasını gerektirir. Oysa, Vietnam'da askeri masraflara boğulan; ekonomisi enflasyonist baskılar altında kalan Amerika, böyle yeni ve çok büyük masrafları göze alamaz.

Bu sebeple, Washington'un Moskova'ya telifli, şu şekle bürünüyor:

Washington'daki savaş kundakçıları: Johnson, MacNamara, Dean Rusk, Hubert Humphrey

«Füze savar füze imalatına beraberce bırakalım. Boşu boşuna masrafa girip, ekonomik gelişmemizi sakteye uğratmayalım. Kaldı ki, füze-leri, atmosfer dışında tam bir kat'iyetle yakalayıp imha edecek sisteme biz Amerika'lılar inanmıyoruz da. Delayısıyla, masraflar boşuna yapılacaktır.»

Ama, Batı basın çevreleri kamusınca, Sovyetler «füze savar füze» imalatında) Amerika'dan 3 yıl ilerdedirler. Şu, sıralar, halledilmemiş bir Vietnam meselesi vardır. Hattâ, Amerika'nın, silâh çatışmayı Çin'e kadar yayması ihtimal dahilindedir. Yine Amerika'nın Sovyet hudutları yakınında, askeri üsleri mevcuttur.

O halde, «füze savar füze» bahsinde üstünlük sağlamış Sovyetler, Amerika'nın yukardaki plan ve avantajlarını acaba pazarlık konusu yaparlar mı? Mütteliklerinin sırtından, Moskova'ya tâvizler verirler mi?

İşte, Amerikan dış politikası faktörlerinden biri (belki de en önemlisi) «silâh», böylece önemini kaybetme tehlikesiyle karşı karşıyadır. Washington idarecilerinin ise, Silâh ve Dolar dışında, yedek hiç bir dış politika kozları yoktur.

LENİN PETROGRADDA

Sosyalist akımın gelişmesi
Yazarı: Edmund Wilson
Türkçesi: Can Yücel
Marx, Engels, Lenin ve diğer
öncülerin hayat hikâyeleri,
siyasal ve düşünsel faaliyet-
leri.

Çıktı.
AGAOGU YAYINEVİ

(Ant Der: 167)

VEBA

Oktay Akba'nın Albert Ca-
mus'den çevirdiği bu çok
ünlü romanın yenilen dü-
zeltilmiş çevirisi Varlık
yayınları arasında çıktı.
6 liradır.

(Ant Der: 168)

Almanya'da telef olan yüzbinler-
ce işçinin arasında yaşanan
dört yılın romanı çıktı.

TÜRKLER ALMANYADA

BEKİR YILDIZ

Almanya'daki işçilerin bütün so-
runlarını gün ışığına çıkaran ilk
ve tek kitap.

Dağıtım: BATES

(Ant Der: 166)

6. Baskısı satış rekoru kı-
ran İNCE MEMED'den
sonra,

YAŞAR KEMAL'in

ÜÇ ANADOLU EFSA-
NESİ yakında çıkıyor.
Ararat Yayınevi P.K. 819
İstanbul

(Ant Der: 171)

NÂZİM HİKMET Memleketimden İnsan Manzaraları

Dördüncü kitap çıktı
(1. kitap 6, 2. kitap 8, 3.
kitap 6, 4. kitap 5 lira)
DE YAYINEVİ

Vilâyet Han, Kat 2,
Cağaloğlu

(Ant Der: 169)

JEAN-PAUL SARTRE EDEBİYAT NEDİR

Yıllardır beklenen kitap
çıkı
6 lira

DE YAYINEVİ

(Ant Der: 170)

SANAT

Fethi
Naci

- Bir oyuncu, AST yöneticisini suçluyor
- Nâzım ve Hâmit üzerine inceleme

■ Bir süre önce, özel tiyatroların sorunlarını ortaya koymak üzere tiyatro yöneticileri arasında bir anket düzenlemiş bulunuyorduk. Ankara Sanat Topluluğu Yöneticisi Asaf Çiyiltepe'nin bu ankete verdiği cevapla ilgili olarak eski AST oyuncusu ve TOTSİS Baştemsilcisi Oben Güney ANT'a şu açıklama-yı göndermiştir:

Asaf Çiyiltepe'nin konuşma-
sı "fazla edebiyat yapmadan şu
şekilde" tezkip edilebilir:

A. "Özel tiyatroyu para ka-
zanmak için yapanlar vardır."
A. ÇİYİLTEPE. (ANT DERGİ-
Sİ Sayı 10)

1. CEVAP — Ankara Sanat
Tiyatrosu (AST)

— Bir Mandıra

— Bir yüzbaşıktan ayrılma
Boks Federasyonu 2. fahri Ba-
kanı Eski D.P.'li gazeteci, mu-
hasebeci

— Bir müteahhit

— İki avukat olmak üzere
beş kişi tarafından Limited Şir-
ket olarak kurulmuş, hepsinin
hanımları ortak yapılmıştır. Ya-
ni kapital sahibi görülen ha-
nımlardır.

Tiyatro Yöneticisi Asaf Çİ-
YİLTEPE tiyatroya gizli hisse-
dardır. Bu gerçek bizzat şirke-
tin ortağı ve müdürü Bülent
AKKURT tarafından, birinci
Toplu İş Sözleşmesi toplantı-
mızda Basın İş sendikası sek-
reteri Oktay POYRAZ ve TOT-
SİS Sendikası muhasebe Müdürü
ve Yönetim Kurulu Üyesi Ferdi
TALAY'ın yanında söylenmiştir.

B. "Bellî büyük isimlerin sü-
rüklediği özel tiyatrolarda..."
(A. Çiyiltepe ANT sayı 10)

CEVAP 2 — AST belli büyük
isimlerin sürüklediği tiyatroların
durumundadır. STAR sis-
temi denilen bu sistemin baş
uygulayıcısı olarak, Türkiye'nin
iş reklamı döken en sessiz bur-
juva tiyatrosu hüviyetini taşı-
maktadır. Devlet Tiyatrosu ak-
törlerini getirmek, ünlü şehir
tiyatrosu aktör ve aktrislerine
teklifler yağdırmak, bir aktör-
rün adını neon lambalarıyla
ışıklandırmak v.b. başka nasıl
adlandırılır?

C. "Stajyer namı altında ge-
ce gündüz işe katılan gençlere
verilen ücretler 150-300 T.L. sı
arasındadır." (A. ÇİYİLTEPE
ANT Sayfa 10)

CEVAP 3 — Ankara Sanat
Tiyatrosu 80 T.L. sı brüt maaşla
aktör aktris çalıştırmıştır. Ha-
len söylediği ücretlerle aktör
çalıştırılmaktadır.

İşte vesikaların bir kaçı:

— Ayda elime 80 T.L. sı
brüt maaş geçmektedir. Ma-
ağının yükseltilmesi...

Vacide BEYHAN

— Ayda elime 120 T.L. sı
brüt maaş geçmektedir. Ba-
zı aylar 80 T.L. sı bile alamı-
yorum.

Bülent TÜRKMEN

— Az, hatta komik olan
maaşlarımızın geçim stan-
dartlarımızı göre ayarlan-
ması...

Çetin ÖNER

— Repertuar tiyatrosu yo-
luyla bize iki oyun oynatılı-
yor. Elimize söz verdiğinizin
çok altında gülünç paralar
geçiyor.

Çetin TUĞAL

— Teknisyen kadrosunda
gösteriliyorum. Oysa ben o-
yuncu olarak girdim. oyuncu
olarak bana verilen para ise
o da oynadığım günler için
10 T.L. sı brüttür.

Oktay SÖZBİR

— Üç yıla yakın tiyatromuz-
da oyuncu olarak çalışıyo-

rum. Elime net 280 T.L. sı
maaş geçmektedir.

Şener DEMİR

V.B.

Not — Bu mektuplar TOTSİS
Baş Temsilciliği'ne (Bana) ya-
zılmıştır. Mağdurların kendi el
yazıları ve imzalarıyla.

D. "İş Kanunu Özel Tiyatro-
larda adı hiç duyulmamış ka-
ram olarak kalacaktır. Fazla
mesai, ücretli hafta tatili, bay-
ram yevmiyeleri, ücretli senelik
izin, dertli patronların aklına
nedense gelmeyen nesnelerdir."
(A. ÇİYİLTEPE — ANT)

CEVAP 4 — AST İş kanununu
yukarıda belirtildiği gibi bilmek
istemiyen bir Limited Şirkettir.
AST'da fazla mesai komik bir
rakamdır. Ücretli hafta tatili,
(repertuar tiyatrosu sistemiyle
çalışıldığı için) ancak her oyun-
da rolü olanlar için söz konu-
sudur. Bayram yevmiyeleri iş

Lumbago, Siyatik
ve Romatizma
ağrılarına karşı

FAYDALIDIR

4 saat ara ile
günde 3 adet alınabilir

Yeni Ajans: 1824/1827/164

SATILIK MATBAA MAKİNESİ

1. Augsburg Fabrikası'nın 82 X 114
2. Johannesburg Fabrikasının 63 X 95

boyalarında halen işletilmekte olan eski Alman sağlam
makinelere 50'er Bin lira ile satılıktır.

İstanbul'da Sirkeci'de

TAN GAZETE VE MATBAASI'NDA
ŞEF BAY NATIK'A MÜRACAAT

(Ant Der: 172)

REKLAMINIZI
GAZETE VE DERGİLERLE
DEĞERLENDİRİNİ

BASIN İLAN KURUMU

YURT İÇİ VE YURT DIŞI REKLAMLARINIZ İÇİN

HİZMETİNİZDEDİR.

Genel Müdürlük

Cağaloğlu, Türkocağı Caddesi No 1
İstanbul

Telefon : 27 66 00 - 27 66 01

Teletraf adresi : BASINKURUMU

Basın: 12841/165

Desen: Metin Eloğlu

Bitmeyen Kavga

MEHMET DOĞAN

HİÇBİR devirde, sanat yapmak, sanat eseri yaratmak açıkça yasaklanmamıştır. Hiçbir yönetim, hiçbir sanatçıya, şiir yazmayacağına, roman yazmayacağına dememiştir açıkça. Onun yerine, belli ve istenilen bir yönün dışında düşünme, düşündürme olanakları tıkanmaya çalışılmıştır. Sanatçılar, yaratıcılığın hiçbir tür-lüsünde zerre nasibi olmayan birtakım cüce-kişilerce bu belli ve istenilen yönde düşünmeye, yaratmaya zorlanmışlardır.

Bu çabada derinden derine sanatın, sanatçı yaratıcılığın karşısında duyulan korkunun öteki yüzünde, onun gücüne, etkililiğine inanım gizli olduğunu söylemek hiç de paradoks olmayacaktır. Ah, o bereketli ırmak bu yöne çevrilebilse bir... Sanatın gücünden korkanların içlerinde, belki kendilerinden bile gizledikleri bu arzu yatar.

Oysa sanat, kişilerin ya da sistemlerin değil hayatın, tüm insanlığın hizmetindedir. İnsani gelişimin doğru yönündeki kişi ve düşün sistemleri, sanatı yanlarında, ters yönde kiler ise karşılarında bulurlar. Hitler, kendinden yöne çeviremediği bu ırmağın suyunu tüm-den kurutmak için meydanlarda barbar kitap yakma senlikleri düzenlemişti. Sovyetler Birliği'nde sürgüne gönderilmiş, kurşuna dizilmiş, kendini öldürmeye, yok-sulluk içinde yaşamaya itilmiş şairler, sanatçılar hep aynı korku ve güvenin, nefret ve saygının kurbanı olmuşlardır. Alman Edebiyatının Hitler kıyımından ne-ler yitirdiğini, kendini hâlâ nasıl toparlayamadığını, geçenlerde Haldun Taner anlatıyordu gezi notlarında. Bağınaz Zdanov zihniyetinin Sovyet Edebiyatına ettik-lerini ise Ehrenburg'tan okuyoruz Andar'da, Kazanını değil, yalnızca kaybedeni olan bir gülünce kumar bu. Yolu çevrilmek istenen ırmağın suyu azalıyor, derin çatlıklar beliriyor yatağında.

27 Mayıs'tan bu yana, hattâ daha da öncelerden beri, sanatçının yaratma özgürlüğü, sanat-dışı çevreler-den yöneltilmemeleri gerektiği üzerinde çok söz ettik, hepimiz. Bütün uyarmalar, sanatın ancak özgürlük ortamı içinde geliştiğini, bunun tersini düşünen birtakım kişilere anlatabilmek içindi. Başka bir deyişle, birtakım ucuз yurtseverlik numaralarına, budala yargılara karşı sanatın kendi özünü savunması, kendi ortamını yaratma savaşıydı bu.

27 Mayıs'tan sonra politik özgürlüğün eskisine oranla büyük bir genişleme göstermesi işi daha da kolaylaştırıyordu. Sanat ve politikanın çalışma alanlarının ve yollarının ayrı olduğu daha kolay anlaşılı-yordu artık. Sanatın, kendi iç sorunlarına eğilme ola-nağı ve rahatlığı elde edilince bir, artık belli konu ve kavramların, sadece bunların, sanat eseri yaratmağa yetmediği apaçık ortaya çıkıyordu. Yıllardır sanata kısır bir fayda açısından bakmağa alışık olanlar, ayrı-casız "herkesin" anlayacağı eserler uğruna Kafka'yı, Joyce'ı, Saint-John Perse'i yakmaya kalkışanlar bile durumu anlamışa benziyorlardı. Gerçek bir aşamaydı bu sanatımızda.

Oysa bugün, böyle bir aşamadan sonra yeni bir dö-neme girmek üzereyiz. Suçlamalar, aşağılatılmalar bu kez ters yönden geleceğe benziyor. Film, tersinden oy-natılmağa çalışılacak. Başarılabilsen, susturulmağa ça-lışılacak ilk ağız sanatçı olacak yine.

Sanatçı, kendini, eserini türlü tuzaklardan, sulfa-lardan, satışmalardan nasıl koruyacak? Bunu, önü-müzdeki günlerin sanatçı-politikacı kavgasında yeni-den göreceğiz. Bugün, sanatçıyı sorumluluk yüklenme-mekle suçlayanlar, sanatın, tümel insana, gelişme ha-lindeki bir insanlığa dönük daha geniş bir çerçevede sorumluluğu nasıl yüklediğini bir iyi anlayacaklardır.

zaten verilmez. Ben Toplu İş Sözleşmesi ile yukarıda sıraladığım haksızlıklarla bunu da hal-letme yoluna gitmiştim. Bana karşı çıkan Asaf ÇİYLTEPE ve Bülent AKKURT ikilisi ol-muştur. İşçileri isten çıkarma tehdidiyle korkutarak İş Sözleşmesinin gerçekleştirilmesini ön-lemişlerdir. Beni de bu işi arka-daşlarımla birlikte kendi adıma yaptığım basın toplantısı dola-yısıyla isten uzaklaştırmışlardır.

E. "Bazı Özel Tiyatrolar mevsim sonunda işlerini tatil ederek sanatçıların açıkta kalmalarına sebep olmaktadır." (A. ÇİYL-TEPE — ANT) CEVAP 5 — AST'da A. ÇİYL-TEPE ve Güner SÜMER ikilisi bir terör havası içinde haksızlı-ğa karşı koymak isteyen Şener DEMİR'i surf kendi kapris ve çı-karları için isten çıkarmışlar-dır. Elimde bunun böyle olduğunu ispatlayan Ükü ONGAN, Ok-tay SÖZBİR, Nermin YÜCEL, Çetin TUĞAL, Şaika GÜNEY, Oben GÜNEY v.b. imzalı kâğıt vardır.

İşte YALAN'a karşı gerçekler bunlar. ANT sosyalist dergidir. Artık bazı sosyalistlerin (!) iç-yüzünü ortaya çıkarmak göre-vindedir. Toplumcu oyunlar oyn-yarak bu işin tüccarlığını ya-panları Türk Düşünürlerine ve kamu oyuna açıklamaları gerek-mektedir. Diğer tiyatrolara ça-mur atacak insanın çamurlu ol-maması gerekmektedir. Bu böyle

bilinsin. Sözlerimi aynen A. Çİ-YİLTEPE'nin sözleriyle fakat o-na karşı bitiriyorum.

"BÜTÜN GÖZ ÇIKARAN GERÇEKLERE RAĞMEN SA-NATÇILIKLARINA VE SOS-YALİSTLİKLERİNE TOZ KON-DURMAYAN ASLANLARIN İÇYÜZLERİ İLE KELAMLARI ARASINDAKİ MİZAHİ DU-YANLAR VE OKUYANLAR KOLAYLIKLA ANLAMAKTA-DIR!"

ŞİİR

■ Nâzım ile Hâmid iki ayrı sınıfın dilde ve içerikte savaş vermiş olan müca-hitleridir

İKİSİ de "mücahit". Aynı sınıfların mücahitleri elbet. İki-si de dilde ve içerikte vermişler savaşlarını. Birisi yaşamasını da katmış savaşına ve sözcülü-ğünü yaptığı sınıfın bilincizli-ğinden, güçsüzlüğünden ölü-rü çok çekmiş. Öbürü aynı se-bebin tersinden çok saygın ve rahat yaşamış. Ama birisi dop-dolu, öbürü dolma.

Birleştikleri tek husus, yap-mak istedikleri adına gözü ka-ra olmaları; gerektiğinde sanat-ları yönünden güçsüz olmaya bile katlanmaları. Ama sonunda biri eskiyen, köhneleşen, devri-ni tamamlayan sınıfı ile birlikte

önemini kaybeden ve gülünçle-şen bir şair. Öbürü aynı sebebin tersinden gittide yücelen biri.

Birisi "İnsan Manzaraları"-nın, öbürü "Finten"ın yazarı. Biliyorum, savunulması, hat-ta anlatılması güç bir işe kal-kıştığını. Nâzım'la Hâmid'in karşı karşıya konulmuş olması-nın ne kadar güç ve yersiz bir iş olduğunu biliyorum. Ama be-nim yapmak istediğim, bir ortak çıkıştan (yapmak istedikleri a-dma gözü kara olmaktan) baş-layarak, bir büyük ayrımı orta-ya koymak. Sağlam zeminlere, sağlam değerlere, gözler önün-de oluşan bir gelişmeye dayan-mayan şairlerin, ne denli güçlü olurlarsa olsunlar, sonunda say-gınlıklarını yitireceklerini gös-termek.

Hâmid, bütün değerleriyle i-çinden çıktığı sınıfa bağlıdır. Tam, dedesinin ecza dükkânı-nın parolasından çıkmış biridir:

"Ne ararsan bulunur derde devâdan gayri"

Sınıfı ile bir çatışması yok-tur. Ama yine de sıklığı, ye-terli bulmadığı bir şeyler var-dır onun. Kendi kavramları i-çinde onları geliştirmeye çalış-ır.

Nâzım da böyle bir çevreden, böyle bir sınıftan gelmektedir. Söylü ve imkânlı. Duyarlığı, u-yanıklığı, seçtiği zemin Hâmid'in tam zıddıdır. Böylece yine Hâmid'in zıddına gittikçe yü-celen bir bir yer almıştır türk şirinde. Sağlam ve iletme yap-mıştır seçmesini.

İkisinin de büyük coşkunlu-ğu vardır. İkisinin de büyük ye-tenekleri. Sadece dilleri değil-dir onları değerlendiren, değer-den düşüren. Yazgılarını seçme-leri yapmıştır. Hâmid'in dili bi-le seçmesinin başlangıçta yan-lışlığını gösterir.

Hep özülürüm Hâmid adına. Türk şiiri, bana kalırsa, bir yan-lış seçim yüzünden bir büyük şairi kaybetmiştir onunla.

Değerli olması gereken bir kö-tü örnek.

Turgut UYAR

Prof. Pertev Naili Boratav, Abidin Dino, Güzin Dino ve Ferit Edgü'nün açık oturumu

KÜLTÜR EMPERYALİZMİ ÜSTÜNE KONUŞMALAR

Gelecek hafta ANT Dergisi'nde

Çetin Altan ve basının seviyesizliği...

— Niçin zam yaptık; sıhhatimizi de düşünüyoruz tabii...

Cavid — Y. İstanbul

YİRMİ yıldır özgürlüğünü ve hayatını ortaya koyarak ülkesinin bağımsızlığı ve halkının mutluluğu uğruna kalem mücahedele yapan Çetin Altan'ın milletvekili dokunulmazlığını kaldırmak ve kendisini demir parmaklıklar arkasına atmak için iktidarın giriştiği tertipler karşısında meslekdaşlarının tutumu, Bâbü'lî basınının bugün nasıl bir seviyesizlik içinde bulunduğunu bütün çıplaklığıyla ortaya koydu.

Bir kaç cesur kalemin dışında devrimci tanınan basın, hatıta kendi gazetesi dahi Çetin Altan'ın dokunulmazlığının kaldırılacağı haberini polisiye haberler arasında tek sütunla geçirtiyor, sağcı basın ise bütün kinyile iktidarın bu terör hareketini alkışlıyordu.

Çetin Altan'ın dokunulmazlığının kaldırılmasına ilk tepkiyi Cumhuriyet'te Nadir Nadi göstererek şöyle dedi: «Ne yapmıştı Çetin Altan? Gizli bir derneğe girip hükümeti devirmeye mi kalkışmıştı? Broşürler dağıtarak ya da mahalle kahvelerinde fiskos ederek halkı ayaklanmaya mı kışkırtmıştı? Para ile adam tutmak suretiyle suikastlar mı düzenlemeye girişmişti? İhbari komisyona sunulan dosyalardan hiçbirinin bu konulara ilişkin bir yanı yoktur. Çetin Altan'a yüklenmek istenen siyasi suç, adına ne denirse densin, havada kalmaya mahkumdur.»

Ulus'ta Fikret Ekinci tertibi şu şekilde yorumladı: «Çetin Altan'ın dokunulmazlığının kaldırılması isteniyor. Bunu AP'den isteyenler, açık açık biliniyor ki,

belli vargün çeyreleridir. Onun yanına kurban verilmek için seçilmiş iki de fedai katılmış. Her yönüyle haksız, tertipli, adaletsiz bir tasarrufa gidilmek isteniyor. 27 Mayıs'ın özgürlüklerine sahip çıkanlar, Çetin Altan'a hazırlanan suikasta susamazlar.»

Milliyet'te Refik Erduran'ın tepkisi ise şöyle idi: «Kıratın yeni hevesi, meclisteki sosyalist

Cumhuriyet'te İlhan Selçuk da, olaya aynı tepkiyi gösterdi: «Çetin'in dokunulmazlığını kaldırmak, tepeden tırnağı hukuka, adalet bilincine ve anayasa ya aykırı bir davranış olacaktır. İktidar partisi herkesi kör ve âlemlî serseri mi sanmaktadır?»

pagandası, anayasa düzeninin reddettiği iki üç kanaatten birini teşkil etmektedir. Bunların da dokunulmazlığının kaldırılması istenebilir. Ancak serinkanlı olmağa ve olayları iyice tartmağa mecburuz. Aksi halde alınacak bir karar bazı şahısları meşhur edecek ve belki de ilerideki nesillere karşı bizi mahcup edecektir.»

memleketimizi karanlık yarınlara sevkedici bir mahiyette olan kızıl rejimin meddahlığını yaptığı için suçludur ve bu sebeple de masuniyeti kaldırılacaktır. Büyük Millet Meclisi'nin buna kâfi gelecek kuvveti de vardır, Zira bunu millet istemektedir.»

Tercüman'da Kadırcan Kafa, sadece Çetin Altan'ın değil, diğer sosyalist milletvekillerinin de dokunulmazlıklarının kaldırılmasını istiyordu: «Gazetelerde açıktan açığa tahrikler yapılmaktadır; bunun için de milletvekili dokunulmazlığını baraj olarak kullanılmaktadır. Daha ne olsun? Onun içinde bulunduğu bütün sosyalist takım aynı halde yemektir. Millet Meclisi'nde bunlardan onbeş kelle var, demokrasimizin yüzkarasıdır. Yalnız birini, ikisini değil, hepsini atmak, milli iradenin temsali olan Büyük Millet Meclisi'ni temizlemek lazımdır.»

ŞAKŞAKÇININ TEMENNİSİ!

Akşam Yorumcusu'nun 12 Nisan 1967 tarihli yorumundan:

«Jandarma komando birlikleri kurarak poliste yeni ve motorize ekipler teşkil ederek tüm emniyet teşkilatına bir dinamizm getirmiş olan Sükan'ın sayılış konusunda yaptığı olumlu çalışmalar yanında, Türk Devleti'nin bütünlüğüne karşı girişilen tertiplerde de başarılar göstermesini alkışlamamaya imkân yoktur. Bu arada, Sayın Bakanın bizzat kendisinin ve partisi mensuplarının sık sık ileri sürdükleri komünizm tehlikesi konusunda da aynı başarılı metodları uygulayarak gerçekten ülkemizi tehdit eden böyle bir tehlike varsa bunu da inandırıcı delilleriyle ortaya çıkarması en büyük temennimizdir.»

muhalefetin en KIZILAN temsilcisinin dokunulmazlığını kaldırmak, ne yapıp yapıp bu sıvri kişiye dokunmak! Kabloyu bu kadar hantalca dişleyen kırat bu sefer kabuğu delebilsen iyi senlik olur. Bazı konularda sim-siki bir saf halini alması gerektiğinin bilincine varmış bulunan anayasa cephesinin toplu direnişi bir ders daha verir zorbalık meraklılarına...

dur? Sahneye konan bayağı oyun bu memleketin özgürlükten yana güçleri görmeyecek midir? Bir damla hukuk ve adalet şuuruna sahip olanlar, adalet adına çevrilen dolap karşısında sessiz kalmayacaktır.»

Dokunulmazlığı kaldırma teğbüstü karşısında, Yeni Gazete de bağyazısında endişesini belirtmekten geri kalmadı: «İşledikleri iddia edilen komünizm pro-

"Kelle istiyoruz!"

Ortanın Solu'nun savunuculuğunu yapan AKİS ise, Çetin Altan'ı «kriptos» olarak niteledikten sonra, iktidarın terör teğbüstleri karşısında endişesini şöyle açıkladı: «Bir takım ahmakların ortanın solunu, komünistliğe karşı asıl baraj olan ortanın solunu komünizme giden yol diye tanıtmaya kalkıştıkları bir ortam içinde ve şeriatçılık kol gezerken müferrit, ama spektaküler bir tedhiş çabası sadece onun tatbikçilerine zarar verecek, kriptolar da, kriptoluk da bir lade-i itibar imkânı kazanacaktır. İpliklerinin tam da daha iyi pazara çıkmaya başladığı bir sırada... Bu mudur, politik basiret?»

Sağcı basında Çetin Altan'ın dokunulmazlığının kaldırılmasını teşvik edici ilk çıkış, Bugün Gazetesi'nde İsmail Oğuz'dan geldi: «Eğer iş millete kalsaydı, Çetin Altan şimdi Türkiye Büyük Millet Meclisi'nde değil, cezaevinde olurdu. Çünkü o, şimdiye kadar bir yığın suç işlemiştir. Bu suçlarının her biri de ağır cezaları müstelzin suçlarıdır. Ve suç işlemekteki ısrarı, milletin müsamaha hudutlarını da çoktaaan aşmıştır.»

Bâbü'lîde Sabah'ta M. Nezihi, TIP Lideri Aybar'ın Çetin Altan'ın dokunulmazlığının kaldırılmayacağına dair demecini şöyle cevapladı: «Evvelâ şunu belirtelim ki, Çetin Altan basit zabıta vakalarından dolayı değil; devlet nizamını altüst edici ve

DP'lilerden AP'lilere Bir İhtar!

«... Neden hâlâ kinlerin, hınçların, vehim ve korkuların koydurduğu bir hüküm anayasada duruyor? Neden bu memlekette devlet reisliği, vekillik, yüksek kumandanlık, mebusluk, valilik umum müdürlük yapmış yüzlerce insan vatandaşlık haklarının on mukaddesinden, milleti temsil etmek hakkından mahrum bırakılmaya devam ediliyor?

Memleketin bugünkü yöneticilerine, Meclisler başta, bu kararı vermek zamanının geldiğini hatırlatıyoruz.»

SAMET AĞAOĞLU
(Son Havadis - 12.4.1967)

3 Numaralı Celladın Gazabı!

Bu ne korkunç rezalettir, bu ne feci cinayettir yahu! Benim atam Fatih Sultan Mehmet ve şanlı askerleri İstanbul'u fethedip Ayasofya'yı cami yapıyorlar. Yüzyıllar boyunca ocdadım orada Allaha ibadet ediyor, Sonra İsmet İnönü diye bir adam çıkıyor, milleti sindirip o koskoca camiyi müze yapıyor. Kim oluyor bu İnönü? Artık faşta oluyorsunuz baylar! Ayasofya'da namaz kılan müslümana mâni olmak sizin ne haddinize. Haberiniz olsun, yakında cemaati-ı kübra ile namaz kılmağa geleceğiz. Sakın ola ki, karşımıza çıkmayalım.

M. ŞEVKET EYĞİ
(Bugün - 13.3.1967)